

BROWN BOOK

**PAGES MISSING
WITHIN THE
BOOK ONLY**

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. 183
536A

Name of Book

శ్రీమద్ భగవద్ గీతా

Name of Author శ్రీకృష్ణ

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204684

UNIVERSAL
LIBRARY

అ యి దు హ త్య లా?

(అప రా ధ ప రి శో ధ క న వ ల)

మద్దూరి శ్రీరామమూర్తికవి

వి ర చి త ము.

ప బ్లి ష రు:

కొండపల్లి వీర వెంకయ్య ప్రింట్ సన్స్,

శ్రీసత్యనారాయణబుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

కాపీ గెటు నిజిష్టరు]

[వెల గు. 1-0-0

ముద్రాపకులు:

శ్రీరామ ముద్రాక్షరశాల

గా జ మ ం డ్రి.

1946

ప్రీతి క.

ఇయ్యది యొక రహస్యపరాధపరిశోధకాఖ్యామక.
మోహవిశాచానేషు లగువారలు యుక్తాయు క్తముల గణింపక
తమమార్గమున కడ్డువచ్చినవారి నెల్ల నేదోయొకవిధమున నద
లించుకొన్న పయత్నింతురు. ఇందు లీలాకుమారిని మోహించిన
గంగారాముడు హతకుడై కథానకమునకు సూత్రధారుడై
యుండెను. బహుళజరాకీర్ణ మగు కలకత్తానగరమున నెట్టి
యాధానములును లభింపకున్నను దోషియగు లీలాకుమారి
నన్వేషించుటకుందు గిరిధరలాలు చేసినయత్నము లత్యద్భు
తములు. ఒక సారి గ్రంథము చదివినయెడల పాఠకలోకమునకు
గిరిధరుని బుద్ధిచాతుర్యము గోచరింపకమానదు.

ఇట్లు,

మద్దూరి శ్రీరామమూర్తి.

గ్రంథకర్త.

విషయ సూచిక

మొదటి ప్రకరణము:—	పుట	
కూనీజుగిపోయినది	...	1
రెండవ ప్రకరణము:—		
అలోచనము—అ రెప్పువారంటు	...	13
మూడవ ప్రకరణము:—		
న్యాయశాసనము—పునఃప్రయత్నము	...	25
నాల్గవ ప్రకరణము:—		
మొదటి ప్రకరణము?	...	35
అయిన ప్రకరణము:—		
పరిశోధన ఇందలి విచిత్రమిదియూ	...	50
ఆరవ ప్రకరణము:—		
గిరిధర లాలుని యత్నములు	...	66
ఏడవ ప్రకరణము:—		
యాసఫ్ ఖాను	...	76
ఎనిమిదవ ప్రకరణము:—		
విశ్వప్రయత్నములు	...	89
తొమ్మిదవ ప్రకరణము:—		
మరణవాఙ్మూలము	...	98
పదియవ ప్రకరణము:—		
సమాప్తము	...	104

ఉపక్రమణిక.

చతురంభోధి పరీతమగు నీభూవలయమున కాంతాక
నకములపై నాసక్తిలేనివాడు లేడనుట సర్వజనవిదితము. ఎం
తమునుపల్కికైనను చక్కని యునతీకగ్నియు కంటబడినయెడల
నపేక్షజనించుననుటయం దావంతయు ససత్వములేదు కావు
ననే “బలవానిరిద్దియ గ్రామోవిద్వాంస మసికగ్నత” యను
నారోక్తిజనించినది. లోకమున జితేంద్రియులుండుట యరు
దు. అందునను నీకలియుగంబున “కన్నుదోయికి నన్యకాంత
లక్ష్యంబైన మాతృభావముజూపి మరలువాడుడబోడని కొప్ప
నచ్చును.

ద్రవ్యమునెడ సధికమగు వ్యామోహమునుజెంది “ధన
మూలమిందగగ్నత”ని వర్తించుచు ‘బట్టకు పొట్టకు బెట్టిన
సొమ్మనకు వడ్డీయెట్లునచ్చు’నని దలంచుచు—మానాభిమాన
ముల మాటమరచి యుచ్చసీచతలు గణింపక — ధనార్జనము
నను, ధనసంరక్షణమునను జీవయాత్ర గడపునంతటి లోభులు
ప్రపంచమున నెక్కడనో కోటికొక రిద్దరుండురుగొని, కాం
తావ్యామోహమధికముగా గల్గువారు వేసవేలుగగాన్నిం
తురు. కాంతావ్యామోహమున బడినవారు యుక్తాయుక్తవి
చారశూన్యులనుటకు, “కామాతురాణాంసభయంన లజ్ఞ.”

యను నచనము తారాణగుననచ్చును. మోహవిశాచమూ
వహించినవాడు తానితగులచే జెడుమ్మామున సంచరించు
చున్నాడవని ప్రబోధింపబడినను గుర్తింపక— 'తానలచినదే
గంభ, తాముగినదేగంగ' యని తలంచుచు దివ్యసంబునకు
మోహంబు రెట్టింప గర్వామోహాశాచమును గాఢాలింగన
మొనరించుచుండును.

మోహోన్మత్తుడెట్టి నీచగవుబనినైనను, ఘోరరాక్షస
కృత్యమైనను జేయుట కెఱిసంగోచమును బొందడు. ముల్లో
కాధినాథుండగు దేవేంద్రునితఱివాగు శౌతముని వంచింప
నర్హత్రమున కుక్కుటముగోలె కూసెను శంభునంతటి
నాడు మోహినీదేవికై పగుగికి యామెనుబట్టి నుగింపలేదా?
సుగదోపసుగకలిగువును తిగోత్తమకై యొక్కొకరు సాహ
రించుకొని మరణించిరి. పూర్వగాథల గడననేల — నేడికలియు
గంబుననొక్కొక్క కాంతామణికై యనేకములగు యుద్ధములు
జరిగినవి. క్షియోపాత్రాయను జగదీశసుందరి నీజగునంతటి
వానిని మోహనముద్రమున ముంచివైచెను. బ్రోజనుయుద్ధ
ముక కాంతామణినిమిత్తమేగదా జరిగినది. ఎక్కడిచారి
త్రములతో గణించుటెందులకు; మహదేశమున కృష్ణాళుమా
రియను కాంతామణికై పెక్కును రాకుమారు లామెతండ్రి
తో జగడమాడి యతనిగాజ్యమును గైవస మొనర్చుకొనిరి.
ఇట్టి పెక్కులగు నిదర్శనములను ప్రతిదేశమునుండియు నీయ

వచ్చును. కనక నియ్యది నైస్సర్గికమగునాయో సందియ ముద
యంపవచ్చును.

వేశ్యలు పూరుషులను దమపంక కాకర్షించుకొనుట
లో నతినేర్పరలు. వా లొకపూరుషునియందు మోహమున్న
ను లేకున్నను నాతనినుండి ధనమధికముగా సంగ్రహించుకొ
నుటకై ప్రేమ నభివ్యుంచుటగో చతురమతులు. మఱియు
వారు ధనమునకు ప్రాధాన్యమొసంగి వర్తించుచు దమ
స్వాతంత్ర్యము నిలుపుకొనుటకై సర్వదా యత్నించుచుందురు.
రూపాజీవు లొక దేశమున నుండిరినియు నింకొక దేశమున లేర
నియు దలంచుట పొరబాటు. అన్ని దేశములందును వ్యభిచా
రమువలన లభించు విశ్వముతో మరుగడ గల్గువా రనేకులు
న్నారు. పాతకమహాశయీ ! ఇట్టివారిని మోహంపుచూర్చు
లనజెల్లదా?

వేశ్యలు దమతో నుండవలసిన దని యెవ్వనిని ప్రార్థిం
పరు. కాని పూరుషులే యూహిలాసినుల సౌందర్యమున కాసం
చి (నిక్క మగు సౌందర్యముగడుట యగుదుగదా వేశ్యలందు)
వారిని సమీపితురు రూపాజీవులును యూతగడు ధనాధ్యు
డై మంచి యానిగలవాడైనచో - తన విలాసప్రకటనముచే
వివిధగతుల నాతనిమెప్పిది యూహినిబుద్ధి యితరములపై
బ్రసరింపకుండజేసి యాతనికడనున్న ద్రవ్యమంతయును సంగ్ర
హించుకొని సాగసంపుగు గంతియే గాని ముగ్ధులమాకులు

వేశ్యలు యోగితురనుట నమ్మనర్హముగాదు. వేశ్యయొక్క నిని దిరస్కరించుట రెండవయాతనియందజూచుకొనిన సిమ్మటనే బరుగుచుండును. పురుషుఁ డెప్పుడు తన్ను వేశ్య విడిచి వేరొకని నాశ్రయించునో యపుడే యాతనిమన మాందోళనము జెందును. అట్టియెడ నాతఁ డసూయావేశుడగుట నిక్కువము. అసూయావేశులు యుక్తా ముక్తము లాలోచింపక దమచూర్ణము నిష్కంటకముగా నొనర్చుకొనుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నింతురు.

నృధాకారహరణమేల పాతకమహాశయా! అటు జూడుడు. ఒకపూగుషుఁడు మేనెల్ల నొకయుత్తరీయముచే గప్పుకొని కీనడఁచాటుననుండి పోవుచు మాటిమాటికిని దన్నెవ్వరైన జూచుచుండిగా యని వెనదిరిగి చూచుచు బోవుచుండెను. అతఁ డెక్కడకు బోవుచుండెనని ప్రశ్నింతుగా? ఇంకెక్కడకు; మారపిశాచమావేశించినవా డెచ్చటకు బోవును. అతని యాకృతియు, గమనక్షేత్రము దిలకించిన మీకు విశదమగును. అది శీతకాలమగుటచే శరీరము నిండుగ నాతఁ డొకనల్లనిశాలువ గప్పియుండెను. కొంచె మెలుపుగలసిన తెలుపు గలపంచెను ధరించియుండెను. దుప్పటిగప్పియుండుటచే నాతఁ డెవ్వఁడో గుర్తించుటకు వీలుగానిందుకొన్నది. అంతఁడు కొంతమూరమునడచి గమనవేగమును రెండించి—

నిర్భయము పోల్చి చరచర నడువసాగెను అతడు రాచబొటనువడిలి ప్రక్కనున్న సందులోకి మళ్ళి నడువసాగెను.

పారకమహాశయా ! కొంచెము చీకటిగానున్నదని సం దేహింపకుము. అతడు డెక్కడను బోవుచుండెనో కనుగొంద మురమ్ము అతని ప్రసక్తి మనకేల నమచుగోవా? ప్రాపంచక పరిస్థితుల బ్రత్యక్షముగా గనుగొనుటకై యొకపరి యా తనితో బోవుకము రమ్ము అవూగుషుఁ డా సుంధకారమున బడి యొకటి రెండు మళువులు దిగి యొకగృహముయొక్క వీధికి వాటమును జేరి తలుపుతట్టెను. “వచ్చుచున్నాను.” అను ప్రత్యుత్తరము వివచ్చుటచే గాబోలాతడు తలుపుతట్టట మానివైచెను తలుపు తెరువబడినతోడనే యాతడు లోని కేగెను. ఒకమునుసలి యాతనికి గాన్పించెను. ఆమెయు నా తనిరాక గవించినే యాలోచనాధీనుని బియ్యెను. ఎట్టకేల కామె కొలదిగ నుల్లసించుకొనియెను. ఇంకలో నాతడు చరచర శయనాగారమును సగిరిమిరి తలుపులోనికి ద్రోసెను. తలుపులు దెసవబడియెను. అోపల నెవ్వరును గాన్పించరై.

అతడొకింతకోపముతో—“ఎక్కడ్కి కేగినది.”

“ఏమో! నాకెట్లు దెలియును. నాలుగుగంటల కెచటికో పోయియుండెను. ఇంతసరి కామెవాడయే లేదు”

“నాలుగుగంటలకే వెడలినదా?”

“అగును.”

‘వెళ్ళునవు డేమేని జెప్పియుండెనా?’

‘చీకటి పడకుండగనే వస్తుననియెను.’

‘ఎచ్చటికేగెదనని జెప్పియుండెను?’

‘వైవీధి నెవ్వరో స్నేహితురాలు గలదట. ఆమెను జూచివస్తునని చెప్పియుండెను—’

ఆతండు వాతాశుడయ్యెను. చేయవలసిన దేమున్నది. అత డెవ్వతెనునందర్నించి యానందపయోధివీచికల నూయల లూగుటకై నంకల్పించుకొని యరుదొనియుండెనో యాల తాంగి మంటలేగయ్యెను. ఆమె వచ్చునని నిరీక్షించుటయా! వెనుకకు మరలిపోవుటను చిదిగూ యని తొలపోయుచు నాత డొకింతనేపట్టనే విలచెను. ఇంతలో నామురునలి “ఇకనో యిప్పుడో వచ్చును గాని, ఎక్కడ కాపురముండునా? గూరు చుండు”డనియెను. ఆతండును తన మదిలో నేమాలోచించెనో లేక యామురునలి జెప్పియు జేయనెంచెనోగాని మాటలాడ కుండ శయనాగారములోని కరిగి యంగున్న దీపము నొకింత పెద్దదిగావించి శయనతలమున గూఁచుండెను ముదునలియు దన కుమాకై రాకకై నిరీక్షించుచు వీధికవాటమును మూయ కయే చావడిలో గూర్చుండియుండెను.

ఆతండు శయనతలమున శయనించి తలగడలనటునిటు నవ్వించి పరుండబోయెను. ఇంతలో నొక కాగితపుమడత

యాతని కాతలగడక్రింద గాస్పించియుండెను. ఆత ఉద్దానిసి విప్పి దీపము మారముగా నుండుటచే మంచముపైనుండిదిగి దీపమును సమీపించి యామడతవిప్పి దిలకించెను.

అయ్యది యొక శీఘ్ర. అది తన్నుద్దేశించి వ్రాయబడి యుండెను ఆతఁడు వింతపడి యాయుత్తర మొకసారి తనలో నామూలాగముగా జదువుకొనియెను. మరల నొక్కసారి చదువుకొనియెను. మూడవసారి యాతఁ డాయుత్తరమును బిగ్గరగా నిట్లుచదివెను.
“ప్రియా !

తమ కీయుత్తరమును వ్రాయుటకు సంకల్పించుకొనిన మూడుగంటలకు వ్రాయగలిగితిని. నేను యుత్తరము వ్రాయుటకంటె కిట్టెడుటలచి వృతాంతమంతయు దెలుపవలయు నని సంకల్పించుకొంటినిగాని యట్లొనర్చుట యరువురకును గూడ మంచిదిగాదని తలంచి యిట్లు వ్రాసితిని. నేను మిమ్ములను విడచిపోవుచుంటిని. అట్లని నావెనుక బయలుదేరి వచ్చెద రేమో? అడలాభము లేదు. ఈయుత్తర మ్మాకందుంప్పటి కే నొకటిరెండువందల మైళ్ళమూరమున నుండును. వృధాప్రయత్నములు మానుడు. ఇచ్చటనుండుటకు మనస్కరించుటలేదు కావున వెడలిపోవుచుంటిని. ఇందులకు తమరస్యధా భావింపవలదు. ఈసంగతి మా జనసికిదెలుపుడు. ఇంక నీజన్మమధ్యమున మరల నింటిమొగము చూడదలచుకొనలేదు. సోవు.”

*

*

*

ఆయుర్తరమును జదివినతోడనే యాతనిహృదయము వికలమయ్యెను. విచారము, భయము, మున్నగురి సంబంధముల నొక్కుమై నాతనిబాధింపదొంగిలెను. అతడు తడబడుచు శయనతలమునుజేరి కూలబడియెను. “కట్టా! ఈసంతోష లేశముగూడ లేకుండబోయేనే యేమిసేయుచును. ఇప్పుడే ముదుసలి కీన్పత్నీతలమును జెప్పుచునా? జెప్పకుండబోవుదునా? ఆమెయు నావలె నామెకై పరితపింపకమానదు. ఈచావు కలుగు నేనెందులకు జెప్పవలయును” అని విశ్రాంతిచుకొని యాగృహమును నదిలిపోవుటకు నిశ్చయించుకొనియెను.

ఇంక పాతఁ డామెంటు నొకక్షణమైన నిలుచుట వ్యర్థమని దలంచి లేచి ముదుసలిని పిలవెను. ఆమెచచ్చిపోడనే “నీకుమార్తెచచ్చుజూడ గాన్నింపకు. రేపగు బెంచెదను. ఆమెను రేపెక్కడకును పంపకుము” అనిబలికె యా యుర్తరమును శయనతలమున బట్టవైచి వెలిసిపోయెను. ముదుసలియు ‘కుమార్తె యంతవఱకెక్కడ బ్రతివియుండురా’ యని విచిక్కించుచు యానిశాశ్చర్యము నెట్లో పేగించెను.

అయిదు హత్యలా?

మొదటి ప్రకరణము.

హన్ జరిగిపోయినది.

ప్రభాతసమయము. లోకానందకారకుండగు భానుచి
రాక నెట్టిగి రాజు కళ్యాణహీనుడై యింక తన విరంశుశే
ష్యవర్తనము కొనసాగ నేరదని యథోలోకహాలకరుగ యత్నిం
చుచుండెను. పతి కాంతిహీనుడై పశ్చిమాభిముఖుడై జూట
దిలకించి ప్రభువుతోడిదే మనుగడగదాయని తలంచి యుడు
గణంబులాతని ననుగమించుచున్నవోయన నొక్కటొక్కటిగ
నదృశ్యమగుచుండెను.

తొలిదిక్కున దినరాజునకు స్వాగతాభివాదగుటకు బగచీ
యుచిన యగుణంపునివాచీలదెఱంగున మేఘమాలిక లల
రారుచుండెను. క్రమక్రమంబున నామేఘమాలికలు స్వర్ణవర్ణ
రంజితములై యనతికాలమున దినమతి రాచున్నాడని లోకం
బునకు జాటుచున్నయవి. పిల్లతెమ్మెరలు మైసోకుటచే జను
లెల్లరును శయ్యాతలంబుల విడువకుండిరి. కొందరు పరులకు
దమదేహంబుల విక్రయించినవారలు “అబ్బో! నూర్మ్యుడుద
యించెను. ఇంక నైన పనిలోనికేగకున్నయెడ యజమానుడు

కోపించు” నని భర్తాపడుచుండిరి. కొందఱుభోగులు, రాత్రయం దేసిననులనో, నాటకిములనో జూచియుండుటచే గల్గిన బద్ధక మునకు దీరికుండుటచే ఎరువులనుండి లేవ జాలకుండు.

దినమునో యుదయించెను. కలకత్తానగరమున సూర్యోదయమైనతోడనే జనసంకులమున కెడ తెరపి లేకుండెనని వచింపనగత్యము లేదు. మోటారుబండ్లును బ్రాంబండ్లును విధివిరామములేక బరువెత్తుచుండెను ఇంకను సిద్ధమేల్కొనని భోగులను మోటారుబూసులు నిద్రబోసిచ్చుటలేదు. అట్టివారు సిద్ధమైతిలేచి, ‘యందువలననే దుస్కమాలినపట్టణములలో నివసింపరాదందు రని పనుగుకొనుచు కాల్యముల దీర్చుకొని నేగుచుండిరి.

హరిజనరోడ్డు 1589/5 వ గృహమునొద్ద నొకపోలీసు భటుడు నిలచియుండెను. ఆరిడనుక్షణమునను లోనికిజూచుచుండుటచే నాతడ డెవ్వనికొరకొ సరియించుచుండె నని తెలియకమానదు. కొంతవడి కాలని నెవ్వరోలోపలికి రమ్మని బిలచిరి. ఆతండు లోనికిగనునంత కొకయువకుడు డాతనితో “ఎందులకై ఇంతత్వరిగా రావలసివచ్చి వార్తబంపియుండిరో దెలియనా” యని ప్రశ్నించెను. అందుల కాభటుడు దనకేమియును దెలియదనెను. అనంతర మాయువకుడు, ‘సరేవచ్చెదననిజెప్పు’ మనియెను. “అయ్యా అట్లుగాదు. మిమ్ముదిగ్గర

నుండి వెంటనేదీసికొనిరావలయునని జెప్పియుండిరి. లెండు. అప్పుడే నేనరుదించి యరగంటయైన' దనియెను యువకుడు వచ్చెదనుండుమని లోనికేగెను.

అతఁ డెవ్వరో యెఱుంగుటకు పాఠకులారిత్ర జెంది యుందురు. అతఁడొక రహస్యాపరాధపరిశోధకుడు. ఒకటి రెండుకేసులలో సతిచాక చక్కముగా నీతఁడుపనిచేసి దోషులను బట్టి దొరతనము నొకప్పుగించి యుండెను. అక్కఱమున ప్రభుత్వమువా రీతనికి నెలకు రెండువందలు రూప్యములు జీత మిచ్చుచు కలకత్తానగరమునందు యపరాధ పరిశోధకశాఖ కధ్యక్షుపదవి యొనర్చి యుండిరి. ఈతనినామము గిరిధరలాలు. పాఠకులగు జన్మయుయ్య ముచి మూలోచన గలవాఁడు కావు ననే యెంతటిస్సనేరము జరిగినను యిం స్పెక్టరు కేశవలాలీతనిని పిలిచుచు పూర్వోచితముచుండును.

గిరిధరుడు యీ కథలునితో రాజాకరి యుండెను. అటకేశ.లాలు, మరి యెరువును తెగుమనుజులును గూరుచుండి పనినిగించు కొనుచుండిరి. వారీతనిగాంచినతోడనే స్వాగత మొసంగిరి. గిరిధరుడు, సమీక్షుడైన కేశవలాలుతో నిం చుక తేనీటివైన త్రాగకుండగనే రమ్మలివార్తబంపిన నెట్లని యెగతాళిగ బల్కెను.

‘అవసరమంత కెక్కుడు దగుటచే నట్లు వార్త బంపితిని.

“విశేషములేమి”

“ఇదే నేనుజెప్పటమగును. వీరినోటనేవినిన కార్య సాధనముచేయుదుగాఁ దోడ్పడును ఆనందకుమార్ గారూ! ఇంక నుపక్రమింపుడు” అని కేశవలాలనను

అచ్చటగారుచున్నవాలో నొకప్పుడు చెప్పసాగిరి.

ఈశశిభూషణుడును నేనును గాత్రి గాటకమునకుబోయి తిమి. తింగి వచ్చుటకు బస్సుదొరుకకపోవుటచే కిడ్రపూరు లోనే యొకమిత్రునింట శయనించితిమి ఉదయ మెనిమిదిగంటలకే మేమిరువురమును నౌఖరీకిగోవలసినవారి మగుటచే నాలుగుగంటలకేలేచి మాగృహమున కరుదెంచితిమి. అప్పటికైదుగంటలన్నరయగును. వీధిలోనున్న దోరితిని. తలుపు తెరుచిబడియెను లోకకేగితిమి. చావడిలోనికిగిరి మాజనకుని శయనాగారము నెలుపుదరని చూచుటచే జనకుడప్పుడే లేచియుండునుకొఱిగిని. కాని, కొంచెమునికేగి కిటికీలో నుండి మరలచూడగా జనకుడితనను లేచితిమిదప్పు దొచినది. వారిని మేల్కొల్ప వలయునని గదిలోనికిగిరి. ఇంక చెప్ప వలసినదేమున్నది వారిగుండెలలోనొక బాకు మొదలంట గ్రుచ్చ బడియుండెను. కొలదిగారి క్రము వెలికిచిమ్మియుండెను. అత్యధికముగాభయపడి యొక్కకేకవైచితిని నామిత్రుడు లోని కరుదెంచెను. అతడు నన్నోదార్చి యీనగతి శత్రుణమే పోలీసులకు దెలుపవలసినదని చెప్పుటచే నింకలోనికి ననేగకనమి

పమున నేయున్న చుట్టకడకు దెంచితిమి మేమిచ్చటికివచ్చి
యీసంగతిదెలుపగా మున్నెప్పరుగాను తమకై వార్తబంపిరి.'

“చాలచిత్రముగా నున్నది. మీజనకున కెవ్వరితోనైనా
వైరమున్నదా?”

“లేదు అంతగర్భశత్రువులున్నటు లొకరకెన్నడును
వినియుండలేను.”

“ఇచ్చిపుచ్చుకొను వ్యాపారమేమైన నున్నదా?”

“లేదు మాకు సాలునకొక వేయి రూపాయల రాబడి
గలదు. మాజనకు దున్నదానిసిమాద్దుకొని తినుచునే కాలము
గడుపుచుండెను. నేను చదువు పూర్తియైన పిమ్మట నకునది
రూప్యములు కలిగినముగ, యుద్యోగమున ప్రవేశించితిని.
కాని యారూప్యములను స్వాంతిఖర్చులకై వినియోగించు
కొనుచుంటిగాని వారకెన్నడును ఎచ్చియుండలేదు ఇంటి
ఖర్చులకైయు నారేధించుచున్నది ద్రవ్యమునుగూర్చి వారి
కెవ్వరితోడను తగినరాజునయే నాయభిప్రాయము.

“వారికేమిగా దురభ్యాసములున్నదా?”

‘త్రాగుడు, చుట్ట, మున్నగు దురభ్యాసములు లేవు.’

“ముఖ్యమైనది మరచితి. పేకమాటో?”

“ఎప్పుడైన గాడుట కేగుచుండును గాని యనియభ్యాస
ములలో జేగిబోనని నాయభిప్రాయము.”

“మంచిది. గుణప్రవర్తనములలో లోపములేదని వచింపగలరా?”

‘చెప్పగలను’

“మంచిది. నేనొకపరి యాతఃశవమును జూడవలయును కాని యడుగమరచితిని. ఇంటియం దింతెవ్వరైన నుండిరా?”

“నాసోదరియున్నది. మే మరుదెంచునప్పటికి కామె యొకను లేచియుండలేదు.”

అనంతరము వాగునలుపుగును బయలుదేరి యానంద కుమారునింటికి కరిగి. ఆనందమోగిండు వారిరువురను జూచునశయనాగారమునకు గొనిపోయెను. గిరిధరిలాలు పరిసరముగల వస్తుత్పత్తిసంతియు నభిజాగరూకశిఖో పరిశీలించెను. కాని యిందొక్కటియు సనుజూనినదగిన స్థితిలోనుండకుండెను. ఇండు శయ్యతలమాను సమీపించెను. శయ్యాతల మించుక నలిగియుండెను. మంచముపై బరుంగియున్న యానందకుమారుని తొండవక్షమున నొకబాకు గుచ్చబడియుండెను. ఆశాశయొక్క పల్లములనుండిమాత్ర మొకించుకరక్తము వెలికివచ్చియుండెను. ఆబాకుపిశ్చిన్మొని గిరిధరిలాలు లాగివైచెను. కొలదిగ రక్తము వెలికరుదెంచెను. గిరిధరుడు శవము సటుసటు ద్రిప్పెను. అడుగుభాగమంతయును రక్తము ముముగానుండెను బాకు పగులులోకిగూడ కొలదిగా దిగి

యుండెను. గిరిధరుడు డాగడిలోనున్న పరికరములన్నిటిని పరిశీలించి “అయ్యా! మీఁదనుకుండు చిరావ్రాయు నభ్యాసము గలవాడుగదా?” అని ప్రశ్నించెను. ఆనందకుమారుడు ‘డగు’నని జవాబునంగెను. గిరిధరుడు ‘చిరాదీసి నిలువజేల్చి సామ్రాట్లో సరిజూడుదు వీరు కొఁదిగా ద్రవ్యమును గహస్యముగా ఖర్చుపరచినట్లున్న దనియెను. ఆనందకుమారు డాళ్ళ గ్యముజేరి, చిరావుస్త్రకమును దిరుగ్జేచెను. నిలువకును చిరాకును భేదముగడెను. సుమారు మూడువందల రూప్యములవఱకును నిలువయుండవలసియుండెను. పెట్టెలో నేబది రూప్యములుమాత్రమే యుండెను. గిరిధరునకాసంగతి నెఱింగించెను. అనంతరమాతఁ డానందకుమారున కిట్లనియెను. ఇదిగో యీగవాశీమార్గమున వాంఛికుండు లోకకురుడెంచెను. ఆమామిడిచెట్టుశాఖ నాధారముగా గొన్నయెడల సునాయాసముగా లోపలికిరావీలుండును తదుపరి యాహంతకుఁడేలకో తానరుదొచిన మార్గమునగాక వీధిద్రోవనే పోయియుండెను.” అనిబల్కి వెండియు నిట్లనియెను. ‘చిరా నిలువకును, యున్న సామ్రాజకును భేదముండి యున్నది. ఆకారణమున నాయనుమానము బలపడుచున్నది. నిన్నటిదినమున నీతడామూడువందల రూప్యములను వ్యర్థముగా వ్యయమొనరించి యుండెను. అయ్యవి యెట్లువ్యయపరచియుండెనో తెలిసియెడల కేసు సులభసాధ్యమగును.”

అనిబల్కి కొంతనడి యూరకుండి కేశవలాలుతో “నీకు
డెందులకై హత్యచేయబడెనని తెలుతువు?” అని ప్రశ్నిం
చెను. కేశవలాలు చిరునవ్వున ‘అది నేనెప్పుడెప్పుడగును.
తమవంటి యక్షరాధిపతి శోభకులే యందులకు దగినవారు’ అని
ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. గిరధరుడు, “మిత్రమా! సర్వసాధారణ
ముగా హత్యజరుగుటకు నాల్గుదు మాత్రమే కారణము
లని జెప్పవలయును. ధనాపేక్ష, అధికారాపేక్ష, మోహము,
నైరస్యము, మున్నగునవి ఏనిగా సితడెందువలన జరిగవడెనో
యూహంభు! మనియెను. కేశవలాలు తనకయ్యది యగమ్య
గోచరముగా నున్నదనియు నాతనికి జెప్పమనియు ప్రశ్నిం
చెను. గిరధరుడు చిరునవ్వున కూతని కల్పియెను. ‘నేను
గూడ నిందుపొరబడిన పొరబడియుండవచ్చును అందులకు
మీరన్యథా దలంపకుడు ఈహత్యాపరాధమున కొక
కాంతామణి సంబంధముండి యుండునని చోచుచున్నది.”
అని బుక్కుచుండిగనే యాసంపకుమూలకు డెందుకొని
“అయ్యా! మాజనకునకట్టి దుర్భ్యాసములేదు’ అని బ
ల్కెను. గిరధరుడొకించుకనేవు మానముగానుండి “అయ్యా!
అదురభ్యాసమున్నదనిగాదు నేననునది. ఒక కాంతామణి
సంబంధముమాత్ర మున్నదంటిని. అది యభ్యాసము కాకపో
వచ్చును. మరియొక విశేషము, వ్యభిచారపిశాచ మింకను
బూర్ణముగ నావహించి యుండకపోవుటచేతనే చిఠానిలువల

కు స్వల్పముగా తేడా యగుటయు పెట్టెయం దేబదిరూప్యములుండుటయు తటస్థించినది. నేను తలంచినట్లే కాకున్న యెడల నీపెట్టెలో రూప్యములుండుటయు, మీనాయనగారి మెడలోని బంగారగొలు నట్లేయుండుటయు తటస్థించియుండదు. వచ్చినవాంతుడు ధనముకొంతై వచ్చియుండలేదనుట పైనిదగ్గనములనలన నృప్తమగుచున్నది. హంతకుని మార్గమున కీతిడ టకముగా నండుటచే నీతడు తొలగింపబోయెను.” అని విమర్శనపూర్వకముగా బల్కెను. ఆతని పట్టులాలించి వారిని యిటు విస్మయింపజేసిరి. అనంతరము, గిరిధరుడు శంకరుని పోస్తుమాట్టమునకు బంపవలసినదనిచెప్పి ఆనందకుమారునిబిలిచి “నమారెనిమిదిగంటలు కావచ్చినది. మీసోదరి మేల్కొంచి యుండును. ఆమెకు మెల్లన నీవార్త దెల్పి యామె జనకు నొకసారి చూడదలచినయెడల నామె నిచ్చటికి దోడ్కొనిరవ్వి, మే మావలికేగెద”మని బల్కెను. ఆనందకుమారుడు లోనకేగెను. గిరిధరాదులు చావడిలోని కరుదెంచి యటనున్న కున్నీలపై కూర్చుండిరి. ఆనందకుమారుడు తనసోదరియగు శ్యామలతో జనకుని శయనాగారము లోని కరిగెను. శ్యామల జనకునిగాంచినంతటనే పెద్దపెట్టున నేడ్వసాగెను. ఆనందకుమారుడు పెక్కువిధముల నామెనూరజించి యెట్టకేల కామెను మరల లోనికిదోడ్కొనిపోయెను.

*

*

*

శనము జనరల్ హాస్పిటలునకు బంపబడెను. ఆనంద కుమారుడు డింటరుకు పరిశోధకమహాశయులగు దోడ్పసుచుండెను. ఆనందకుమారుని స్నేహితుడగు శశిభూషణుడు మాత్రము హాస్పిటలున కేగియుండెను గిరిధరుడు హత్యకు గల కారణములగు నుత్తరములుగాని కాగితములుగాని లభించునేమోయను సందేహముతో నానందకుమారుని బిలిచి “అయ్యా! నేనెయ్యది యీహత్యకు గారణమైయుండెనని భావించియుంటినో యాయభివాముతో పరిశోధనకుప్రకృమితును మీకు సమ్మతమేనా” యని ప్రశ్నించెను. ఆనంద కుమారుడు “డయ్యా! మీరెట్లు కార్యసాధన కుప్రకృమించి ననుసరియే ముక్కెట్టియసాయమును ముందుగాకుండ రక్షించు భారమునుగూడ నేను తమచేతులనిడుచున్నాను. మాజనకుని జంపినద్రోహిని యురికంబముల కెక్కింపగల్గినయెడల జనకుని యాత్మకు శాంతిగల్గుననియే నాయభిప్రాయము” అని బల్కెను. ఆపల్కులాలించి గిరిధరుడు ఆనందకుమారునితో నిట్లు సంభాషించెను.

“నీసోదరి శ్యామలకేల యింకను వివాహముచేయ లేదు? ఆమె కరగ్రహణమున కాశించి యెవ్వరైన ప్రియ త్తించుచుండిరా?”

“లేదు. ఆమె వివాహవిషయమునంగ మెప్పుడును రా లేదు.”

“నీవనుచినమునను యింటబరుండుచువా?”

‘ఇంటనే యుందును’

“సాయంకాల మింటి కెన్నిగంటల కరుదెంచు చుందువు?”

“సుమా రేడుగంటలకు.”

‘నీవగుడెంచువప్పటికి మీజనుకుడెప్పుడును యింట నుడునా? లేక నీవగుదెంచిన పిమ్మటనే యింటికిరుదెంచు చుండునా?’

“సర్వహారణముగా వారే వాహ్యశినుండి నాకంటె మున్నగు నగుదెంచుచున్నారు.”

‘సుమా కెన్ని గంటలకు వారింటినుండి వెడలుదురో నీకు దలియునా?’

‘మూడుగంటలైన పిమ్మట’

“మంచిది. నా పెట్టెలో నేనైన నుండునేమో పరికింప నలసియున్నది’

“సం దహించుకుండు

ఆనందకుమారుడు పెట్టెను దెరచెను. గిరిధరుడు, ప్రతికాగితమును పరిశీలించుచుండెను. కొలదికాగితములైన పిమ్మట నొకపాత్రుడై రీలభించెను. ఆడైరీపుస్తకములోని యంశము లటునిటు దిరుగనైచెను. ఆపుస్తకము నొకచోటనుంచెను. పెట్టెయడుగుభాగమున మరికొన్ని డై రీజుస్తకములుండెను. గిరిధరుడు తొలుత, తానుగాంచిన డైరీచుకకు పుర

జూచెను. అయ్యది గతసంవత్సరపుడైతే! “అనందకుమార్ ఈసంవత్సరపు డైతే కాన్పింప దే” మని ప్రశ్నించెను.

“ఈసంవత్సరము డైతే వాయుటమానిరి.”

“ఎందులకో యెఱుంగుదువా?”

“ప్రతిసంవత్సరమునను వ్రాయవలసిన యాశములు లేక నిష్కారణముగా డైరీకొంటిననుకొనుచుండెడివాడు. ఈ సంవత్సరము డైరీకొనుటలేదే”మని ప్రశ్నింపగా, “కొనదలచు కొనలేదు. అనవసరముగా డైరీకొనుటయేగాని వ్రాయుట కేమియును గాన్పించదు” అని నాకు ప్రశ్న తర మిచ్చెను.

గిరిధనుడు మాటలాడకుండ డైరీ తిరుగ్గనైచెను కాని ఒక్క కాగితమైనను విడువబడియుండలేదు అక్కారణమున నాతడేమో కొంతనడి యూలోనిది? అనందకుమారునితో ‘ఇప్పటికే పూర్తియైనది, అవసరము ఇది గుర్తించుకొను నీవుకూడ మనకుపకరించునని తోచెడికాగితము తీర్చివేయుదు నేమో పరికించుచుండుము నే నీ డైరీయూనిము గొనిపోయి పరిశీలించి నిరుగ గొనివచ్చెదను.’ అనిబట్టి- కేశవలాలుతో మాటలాడుచు సరిగెను.

రెండవ పాఠశాలము.

అలాచనము - ఆరెఘవానెలు.

గిరిధరుఁ డింటనొక ఈడ్చెరువై బగు * డైరీపుస్తకమును పఠిశీలించుచుండెను. అశుడు ప్రతిప్రతిమును బాగరూకతతో దిగుగనైచుచుండెను. ప్రతియ శమును యొక్కుడుగా విమర్శించుచుండెను కాని అతని అభిప్రాయమును బలపరుపదగినయెడల మేమియును అంతవరకు గాన్పింపదయ్యెను అతఁడెంతయో వీక్షితో జనువుచుండటచే— అలాచనముదెంచిన కేశవలాలానుగూడ గమనింపడయ్యెను. కేశవలాలా అట్లుకట్టి రెండుమిషములు నిలువబడి ‘గిరిధర ! ఏమిట పక్షితో జూచుచున్నావు’ అని ప్రశ్నించెను గిరిధరుడు పుక్తమును శి దృష్టిగలల్పి “దయసేయును డైరీపుస్తకమును చదివినైచుచుంటిని” అని బల్కెను. కేశవలాలా నమోదముననున్న యొకప్పుడై గూగుచుండి “అయ్యా! ఈకేసంతయు నగవ్యగోచరముగా నున్నది. ఎవ్వరు యెందుల్పై హత్యజేసిరో—యెల్లుగృహముచుండి శరలిపోయిరో దెలియరాకన్నది. ఇంటినున్న శ్వామి కి చుకంజెర యల జడివినబడకుండ హంతకుడైల్లు ఏధిర్వాగమున నెరిలిపోయియుండెనో యూహించుటకైన శక్యము గానుండనున్నది.

ఇంకొకచిత్రము 'వృక్షకేసునకైన నీమార్గము ననుసరించిన ఫలము గలుగఁచుచున్న నాశయైన నుండును గాని యీ కేసున కీమార్గమున యుత్పించిన మేలుకలుగునని యాశించుటకైన నవకాశములేదు." అని బల్కెను.

గిరిధరు "డయ్యా! ప్రపంచము మారిపోయినది. చేసిన నేరమును క్రమ్ముకొనుమార్గములు వెల్లడియైనవి. ఇంకను పాతపద్ధతుల బట్టుకొని ప్రాశలాడునంతటి తెలివిమాలిన వారు లేరు. నేరములుచేయుట, చేసి పట్టుబడకుండుట, తమ నేర మిగలుటపై నాలోపించుట మున్నగుకార్యముల యందు ప్రావీణ్యము లేనివారు లేరనియే జెప్పనచ్చును. అట్టియెడ కేసులను బట్టుకొనుట సామాన్యముగాదు. ఆవిషయమటుంచుడు. ఈ కేసువిషయమై యాలోచింపుడు ఇంత కష్టద్దిట్టముగా నింత స్పష్టతనముతో, పత్తేదా లకైన నిసుమంత యాచోకీదొరుకకుండు హత్యగావించి వెడలిపోయినాడు. ఇంగూ, కాహంతకుని ప్రశంసింపవలసియున్నది. అయినను ఇప్పుడు నే ననుసరించుమార్గమే సరియైన దని యూహించుచున్నాను. ఈక్షైరీ సంపూర్ణముగా పరిశీలించినవిమ్మట నాయనుమానము సిరపడునను సమ్మకమున్న" దని బల్కెను.

కేశవలా లంకట నూరకొనక 'నగమునకు పైగా జూచితిరిగదా? ఏమైన విశేషాంశములున్నవా?"

'లేవు'

ఇట్లు ప్రసంగించుచునే గిరిధరుడు కాగితములను దిరుగవైచుచుండెను. నాలుగైదు పత్రిములను దిరుగవైచిన సమయమున నాతడేమిదిలకించి యుండెనోగాని—యోపేజీ మరల చదివెను. ఇంకొకమారు మరలచదివెను. ఇంకొకమారు చదివెను. అక్షరములపోలికకై గబ్బోలును వెనుకనొకటి రెండు పత్రిములను దిరుగవైచెను. ఒకింతతడవబడినది. అతడట్లు చూచిన ధీమత్తై యుండుట గనిపెట్టి—కేశవలూలు—“మహాశయీ ! ఏమట్లు చూచుచుంటివి” యని ప్రశ్నించెను. గిరిధరుడు ‘యీవాక్యముల యర్థము స్ఫురింపక యీలోచించుచుంటిని విను’ డని యీ దినచర్యపుస్తకమునుండి యిట్లుచదివెను.

“అరు సంవత్సరములనుండి గడిపిన ప్రవర్తన మాకస్మికముగా మారిపోయినది నూతనప్రవర్తన కారణము—కలనైన దలపనియట్లు ప్రవర్తనము మారుట విదివిధాన మనుల్లంఘనీయమనుటకు దార్శానికమయ్యెను.”

కేశవలూ లండలి యభిప్రాయ మొకింతదెలిసియు సంపూర్ణముగ నాతనివలన నెఱిగి దనకేమియు నాలోచన దట్టలేదని బల్కెను. పై వాక్యముల కిట్లు గిరిధరుడు వ్యాఖ్యాన మొనరించెను.

‘ఈతనిభార్య చనిపోయి యారు సంవత్సరము లైనది. కాని యీతడారువత్సరములనుండియు విషయభోగ విముఖు

డైయుండెను. కాని ఈవాస్తవ ప్రాస్థానమున తలవనితలంపుగా నాతనిమనంబు చలించింది. అప్పటినుండియే యీతిహాసకాంతామణి మోహవాగురుల జిక్కుకొనియుండెను. అనగా సీతాత నవంబరు నెల 25 వ తానీఖన ప్రాయబడియుండెను. పింభవరి 20 వ తేదీన వసంబడినాడు.” అనిబట్టి వెండియు నిట్లనియెను “ఈయక్కరములు నామధిపాయమును బలసరచుచున్నవి. ఇట్లున్న నానందకుమారుడు తనతండ్రి దురభ్యాసలోలుడు గాడిని వాదించుట పొరబాటుని యొప్పుకొనునుగా” యని యొకింతసంతసమును బలె, -ను.

కేశవలాలు “గిరిధరా! పైవాక్యములూని ప్రవర్తన మొనరినదిని యోదించుచుండుట నిక్కవము గానీ యాపలుకులు హంతకుని బట్టించుట కనుమతయు ఒనికెరావు గదా?” యని బలెను గిరిధరుడు చిటునవ్వున “సీపలుకులు యథార్థములై యైన నీయపరాధమునందలి దోషి యెట్టివాడో నిరూపనచేయుచున్నాడు. ఇతడు మించిన యాధార మేమియునులేదు. కనుక కొలదిగా నాలశ్యమగునని తోచుచున్నది.

ఇట్లు సంభాషించుకొనిన యంతర మానందకుమారుని గలసికొననేగిరి ... ..

గిరిధరుడతనికి డైరీలోని వాక్యములను జూపి “చూచితివా నీవు! మీదనకుని శీలమునుగూర్చి పొరబడియుంటి”నని

బల్లెను ఆనందకుమారుడొక్కడను జేసెను. అప్పుది గమనించి గిరిధరుడు “ఓయీ! ఇంక మనము గతమును గూర్చి విశేషముగా నాలోచింపవలదు. కర్తవ్య మాలోచింపవలయును. మీజనకుని మగంబులు చలింపజేసిన ననితామణి యెవ్వరో కనుగొనవలసియున్నది ఆమెగలనగాని యామెను ప్రేమించిన మరియొకరి నలనగాని యీహత్య జరిగియుండవచ్చును. కొలదిప్రయత్నమున హరికూని గనుగొన వచ్చును. కాని నీవింకొక పనిపూత్రము చేయుము. మీజనకుని హంతరంగికమిత్రు లెవ్వరైన నున్నయెడల వారలకడకేగి సజ్జచిన వృత్తాంతములయును దేర్చి వారలన మీజనకుడి మూడు మాసములనుండి యెక్కడికేగుచుండెనో కనుగొనుము. అందువలన మనయత్నములు త్వరలో ఫలింపగలవు” అని బల్లెను.

ఆనందకుమారు డాదుల కంగీకరించెను.

సామాన్యచుగు పట్టణమున పేరుదెలిసియున్నను గృహ గామముగాని యాతడు నివసించు గృహముయొక్క గుర్తులు గాని (సరియైన చిరుసామా గార్లు) దెలియకున్న యెడల నామనుష్యుని గుర్తించుట సాధ్యముగదా? అట్టియెడ నొక మహాపట్టణము—విస్తారమగు జనసంఖ్యగల్గిన కలకత్తా పట్టణమున పేరునుయూరును దెలియని యొకవ్యక్తి నన్వేషించుట కేవల మసాధ్యమని వేరె జెప్పవలయునా? యని దలపోయుచు కేశవలా లీహత్యాపరాధ పరిశోధనమున గిరిధరుడు

కృతకృత్యుడు కాబాలడని గొంచుచుండెను. గిరిధరుడన్ననో
యత్నమున సాధింపరాని కార్యములుండనను విశ్వాసముతో
దీక్షతో పనిచేయ చుండెను

కలకత్తానగరమున వేష్యులకు తావలమై పెక్కురు
పటశేఖరుల నాకర్షణచేయుభాగములు పెక్కులున్ననని చదు
వరులకు విదిలమే. అందునను ఒక్కొక్క వారకాంతగృహ
మున నెందఁడలో యువతీమణులు నివసించుచు తమ్మాద
రించినవారికి విటుల నాకర్షించుటలో తోడ్పడుచుండును.
అట్టియెడ గిరిధరుడు యేభాగమున నేయువతీమణి యానంద
కుమారునిజనకుని తనవగక కాకర్షించుకొనెనో కనిపెట్టవీల
గునా యని చదువరులు సందేహింతురేమో వలదు. వల
దట్టి సందియము. గిరిధరుడు కలకత్తానగరమునఁ బుట్టిపెరిగిన
వాఁడగుటచే రాష్ట్రమును సంపూర్ణముగా నెఱింగియుం
డెను. మరియు నాతఁ డుద్యోగరీత్యా మాపట్టణమునందలి
యేభాగమునందలి జనులు నేరములొనర్చుటయందు ప్రవీణు
లొ దెలిసికొనియుండెను. మరియు నానందకుమారుడు తన
జనకుఁడు తరచుగా లోయర్ చిట్పూరురోడ్డుననే బోవుచుండు
నని వినియుండుటచే మారు వేషమున నావీధియందే ద్రిమ్మ
రుచు పెక్కురగు గణికాంగనల గుణప్రవర్తనములను పరిశీ
లించుచుండెను.

ఒకమాసము దినములు గడచిపోయెను. కాని గిరిధర లాలు కృతకత్వమునై న్లు గాన్పింపడు. పైయధికారులూరక గిరిధరుని యాయపరాధపరిశోధనము త్వరలో ముగింపవల సిన దనియు దొంగనోట్లను సృజించు దోహతులను బట్టుకొను టలో పోలీసువారికి దోడ్పడవలసిన దనియు తొందర పెట్టు చు. డిరి. గిరిధరుడును త్వరలో కార్యమును సాధింపవలయు నని యత్నించుచుండెను.

ఉదాహరణము 9 గంటలైనది గిరిధరుడు పోలీసురాణా కరగెను. కేవలలా లాతనిగూర్చుండవలసిన దని బల్కెను. గిరిధరుడు గూర్చుండక—నీ గురు రక్షకభటులతో నాతని దనవెంట రావలసిన దని కేవలలాలును త్వర పెట్టగాగెను. కేవలలా లెందుల కెందుల కెక్కడిను పోవలయున్నదని ప్రశ్నించ నారంభించెను. కాని గిరిధరుడు—అరిసికి ప్రత్యుత్త రమునంగక—జాలనుచేసిన కార్యము మించిపోవును లెమట. యని మాట్రము బల్కెను.

గిరిధరుడును, కేవలలాలును, ముయ్యెమగురు పోలీసు భటులు నొకపోలీసుకారుపై గూర్చుండిరి. గిరిధరుడు కారు డ్రైవరుతో 1978/5 లోయరు చిట్టూరురోడ్డునకు త్వరలో కారును బోనిమ్మగియెను. కారు శరవేగమున బోవుచుం డెను. అయ్యది పోలీసుకారుగటచేతను యందు యనస్పెక్ట

రును పక్షేదారును యుండుటను జూచి రక్షకభటు లాకాగు నకు మార్గమున నెట్టి యాటంకమును గలుగనీయరైరి.

* * * * *

గిరిధరుఁ డొకచో కాదునాపెను. అందుండి యెల్లరు ను దిగిరి. గిరిధరుఁడు రక్షకభటుఁ డొక యాటిని జూపి “యీ యింటనుండి యెవ్వఁడును యావలికేగఁగలక జూచుచుండుడు. మేమిరువురమును తిలుపులను దెరిపించుకొని లోని కేగుదుము.” అని బల్కి. కేశవలాలును నవనెంట గావలసిన దని జెప్పెను. వానిగుప్పకు నాగృహమును సమీపిగాను నంత కొకమోటాను సైకిలు మోలి కలుగుగావచ్చి యాగృహము చెరిగినాగెను. అసైకిలునుండి దిగి యాతఁ డొక డాక్టరును అతడు గి ధిగుని కాచి పలుకరించెను. గిరిధరు శాంతినిమి పించి “ఎల్లల వచ్చితి”వని ప్రశ్నించెను అనినాతఁ డు “యీ యింటనుండి తక్షణమే గావలసిన దని ఘోష నెవ్వఁడొ జెప్పెను. అందులకే వచ్చియుంటిని. ప్రశ్నించుచున్నాను గిరిధరుండంతట నూకొక ‘నితో’ కొంచును మూటలావలసి యున్నది. లోనికేగి రమ్మ మే మిచ్చటనే యుండు” మని బల్కెను. డాక్టరుబాబుమందివని గుమ్మములనెక్కి తలుపు తట్టెను. తలుపు తెరువబడియెను. డాక్టరు లోనికేగెను గిరిధరుఁడును కేశవలాలును యాతఁడు వెనువెంటనే లోనికేగెను.

‘నన్నేల గావలసిన దని నర మామమిగి?’

“అయ్యో! ఇక్కడినున్న పొడుచుకొనిరి. ఒకడు మాత్రమే కొనియూరితో నున్నాడు. మీ రాతనికేమైన చిత్తస్థయైనరృగలరేమో పరిశీలించవలయును”

‘ఆతఁ డెక్కడనున్నాడు?—

‘ఆప్రక్కగదిలో’

ఈపల్కులన్నియు గిరిధరుఁ డాలోచించి యుండెను. డాక్టరు ప్రక్కగదిలోని కేగెను. గిరిధరుఁడును కేశవలాలును గూడ గొనికేగెను. డాక్టరుబాబు నివ్వెరవడియెను. గిరిధరుఁ డాతనితో “నయ్యో! మేమును యచ్చటికే వచ్చియుంటిమి. వీరిలో నొక్కడేని జీవించువనుకాళ గలదేమో పరికింపుడు—”

డాక్టరుబాబు ప-శీలించెను. ఒక్కనిమేన నించుక జీవమున్నటులనోచెను. ఆతఁడు మరల పరిశీలించెను. ఒకయిద్దఱు నొసంగెను. ఆతఁడు సొచ్చుక తెప్పరిల్లెను. దాహమున కనునన్న జేసెను డాక్టరు రొకమందును మూరినినోట బోసెను గిరిధరుఁడు ‘డాక్టరు మహాశయా! జీవకాళమున్నదా!’ యని యాత్రతతో ప్రశ్నించెను. డాక్టరు ‘లేదు లేదు ఇంక గొన్ని నిమిషములలో నీతఁడు కథావశేషుఁ డగును.’ అని పల్కెను. ఆమనుజుఁడు కండ్లుదెరిచి చూచెను. డాక్టరుబాబు పలుకుల నాతఁడు విచయుండుటచే గాఢోలును మృత వాఙ్మూలమును దీసికొనవలసిన దశయెను.

‘చేసిన పాపమునకు దగిన ప్రతీకారమును బొందగలిగితిని తుచ్చుచు గు వ్యామోహమున బడి ఘోరమగు పాపమున కొడిగట్టితిని. వేరొక వేశ్యనొక వత్సరమునుండి పోషించుచుంటిని. ఇట్లుండగా మనోహర నేనుడను నాతఁ డామెను కామించి యామెను దనవలలో దగుల్కొనజేసెను. నేనాతనితో నొకటి రెండుసార్లు నిగూఢముగ నామెపాం దాపదలకు మూలమని జెప్పియుంటిని. కాని యతడు నాపలుకులాల్లింపడయ్యెను. ఒకనాడు నే నామెగృహముమున కేగువంత నాతఁడచ్చటినుండి వెడలిపోవుటజూచితిని. పట్టగాని కోపమున నాతని నా నాఁడే కథావశేషునిగా నొనర్చితిని.’

గింజరుఁడాలెని నాపి ఆవిషయము చూకినతఁకే చిదితమయ్యెను. కాని యొకటిరెండు సందేహములు గలవు

“సందేహము లేమిగలవు?”

“నీవు లోని కెట్లీగితిని మగల నేగువచ్చుడు వీధిక పాటమును దెరచికొని యేల పోవలసివచ్చినది.”

“అతిప్రమాదమునకు లోనై గోడదాటి యాచరణములో బ్రవేశించితిని. అచ్చటినుండి యొక చెట్టుకొమ్మ నాథారముగా గొని లోనికేగితిని. లోనికి దిగినపెటనే యాతనిని బాడిచినేసితిని. బాకుదీసినయెడల రక్తము వెలికి జిమ్మునని దీయ నైతిని. ఆతఁడు కేకలువేయ నుంకించెను. కాని నేను యాతనిగొలతుక నదిమిపట్టితిని. రెండుమూఁడు నిమిషము

లలో నాతడు మరణించెను. మరల నచ్చినమార్గమున పోవ నొచితిని కాని గోడచూకి నే నేవిధిలోని కేగవలసి యున్నదో యావీధిని పోలీసుభటులు గిస్తీదిరుగుచున్నట్లు వారి యీలల వలన దెలియువచ్చినది. అందువలన వీధితలుపు దెరచికొని వెడలిపోయితిని.'

“నీవు హంతకుడవని యీ సీమితుని కెట్లు దెలిసి నది?”

“నేనె యీతనికి బుద్ధిహినుడనై దెలిపితిని. నేసీతడు నిక్కంపుమిత్తుడని భావించి పొరబడియుంటిని ఈతనికిని యాగణిక కును తోలుతనుండియు మైత్రీయుండెడిది గాబోలును. నారివాస్యమంతయును బూర్ణముగా నెఱింగినప్పటినుండియును సీతడు బహిరంగముగా నాకండ్లయెరుటనే యాగణికతో సరిసములాడుటకు ప్రారంభించెను. అందువిషయమై యొకటి రెండుసార్లు బెదిరించితిని కాని వాడే నన్నెక్కుడుగా భయపెట్టుచుండెను అనుదినంబునను వాడు పోలీసులకు నీనంగతి దెలుపునని బల్కుచు నన్ను దన చేతిబొమ్మగా జేసికొనియెను.

“నిన్న మీకిసుప్రరకును వాక్కలహమేల గల్గెను?”

“రెండుకత్తు లొకయరలో నిమాడవుకాన నిరువురము ను దెగతెంపుచేసికొని విడిపోవుట మేలనుకొని యీతనిని జూడనేగితిని. ఆతనిని గలిసికొంటిని. కొంతవఱకాతడు

నెమ్మదిగనే మాటలాడెనుగాని నేను అందులో నొకరామెను విడువవలసియున్నదని బల్కిచుకొండనే యాశండు మైమగచి కేకలు వేయసాగెను. తమనది యాశండామెను విడువవలసియును, నివికనామెకొరకు రావలసియును విష్ణుర్షగా జెప్పినై చెను. అందువిషయమై తగవులాట ప్రారంభించినది. అది యాశంధముగా ముగిసినది'

‘నీవిచ్చట కేలవచ్చితివి?’

‘ఇంక నాతనివలన నాకెట్టిభయమును లేకుండ జేసికొనుటకు’

“నీకీశునకు యెట్లుగలెను?”

‘నేను పట్టజాలనికోపమున బాకుచు, పొడుచబోయితి. అంతలో నాతడు చేతుపాకితో నన్నుగాల్చిరాను. అదెట్లు తప్పిపోయినదని గుర్తించినతోడనే బాకుతోగూడ నాతని పైబడి పొడిచివేసితిని. బాకునదిగా గుండెలో దగులుటచే నాతడు వెంటనే మరణించెను. గుండు నాహృదయమునకీరల నే దేహమును జొచ్చినదనిగాని లోపలిభాగమును దొలిచినైచినది. అందువలన నింతదనుక జీవింపగల్గితిని—’

ఇంతలో నాతనికాయాసమువచ్చెను. రక్తమీవలకే యెక్కుడుగా పోయియుండుటచేత డాక్టరుబాబు ప్రశ్నములు వ్యర్థమయ్యెను. గిరిధరు డయ్యయో యాకాంతామ

ణి పేరైన గనుగొననైతిని గాఱుని చింతించుచుండెను. అపుడే యాహంతులుని ప్రాణవాయువు లెగసిపోయెను.

హంతకులబిడ్డలు యుగిలించుము కెక్కిపడలచిన గిరిధరుడు హతాశుడై గృహోన్మథుఁడయ్యెను.

మూడవ ప్రకరణము.

న్యాయస్థానము - పునఃప్రయత్నము.

నేడు న్యాయస్థాన మంతయును జనుల యలజటితో నిండి యుండెను. జనులెల్లగును “వింతగా నొక్కననితామణికై మువ్వకు యునకులు మరణించిరట. ఆహంతకులయొక్క చరిత్ర మును, వారలను గిరిధరులాయుచోశయు డెల్లు పట్టుకొని నదియు, నేడు బహిరంగపరుపబడునట. అని యొకరితో నొకరు వింతగా జెప్పికొనుచుండిరి. కొండఱొకచోజేరి మువ్వరను జరిపిన ప్రతిభాశాలినియగు నావారాంగన యెంత నేర్పరియో యని దలపోయుచుండిరి. మరికొందఱిట్టి త్రిజగన్మోహినియగు వారాంగనను సందర్శింపవలయునని సమీపముననున్న వారి నావారాంగనగూడ న్యాయస్థానమునకు గొనిరాబడునాయని యడుగుచుండిరి. కొందఱు వారిప్రశ్నముల కెగతాళిగ ప్రత్యుత్తరముల నొసంగుచుండిరి.

సుహారు 12 గంటలు కావచ్చినది. న్యాయాధిపతి వీర మెక్కెను. గిరిధరలా గూడ నుచితస్థాన చులంకరించెను. ఇనస్పెక్టరు కేశవలాలు, అనందకుమారుడుగూడ గిరిధరు నకు గొలదిమారుమున గూర్చుండియుండిరి. న్యాయాధిపతి లేచి తొలుత యానందకుమారుని ఫిర్యాదుచదివి యందుపై దొరతనమువారు— గిరిధరుని పత్నేవారుగా నియమించిన యార్డరును జదివెను.

గిరిధరుడు లేచి దొరతనమువారిచే నియమింపబడిన నాటినుండియు నేనీ కేసునందు పనిచేసియుంటినిగాని మనోహర సేనుని వధించిన హంతకుని సశివునిబట్టి బంధించి యిచ్చట నిలుపజాలనందుల కెక్కుడుగా విచారించుచున్నాను. హంతకుడు నేర్పరియగుటచే నాతడు మనోహర సేనుని బాడిచిన బాకును వెలికిదీయలేడు. ఇంతియెగాక— నాతడు తనమనోహరిణియును వారాంగనకేని యీవృత్తాంతమునుజెప్పి యుండలేడు. కాని యాతడెవ్వనిని ప్రాణమిత్తునిగా సమ్మియుండెనో యాతనితో నీవృత్తాంతమును జెప్పియుండెను. ఆమిత్తుని కావారాంగనతో మైక్రియుండుటచేత నీహంతకుని యాతడు దన యిచ్చవచ్చి నశ్లాడించుచుండెను.

నేనును సర్వసాధారణముగా వేశ్యలువసించు వీధుల న్నిటియుండునను, యందునను యానందకుమారుడు తనజనకుడు లోయర్ చిట్టూరురోడ్డున కేగుచుండెనని దెలుపుట

చే యావీధియందునను దిరుగుచు నావీధిని దరచుగా గాన్పించువారల ప్రవర్తనాదికముల నరయుచుంటిని ఈహంతకుఁ డనుదినమునను యావీధియందు పలుసమయముల నొక్క యింటికడ కాన్పించుచుండెను. ఆకారణమువలన నాతని ననుమానించి యాతని ప్రవర్తనమును గనిపెట్టుచుంటిని. ఒక నాడు నూర్వాస్తమయసమయమున నీతడును మరియొక పూరుషుడును తిగవ్రలాడుచుండిరి. వారిసంభాషణవలన నీహంతకుఁడాతని కెఱుంగులతో లోబడియుండెనని తోచినది. కాని మదమిశ్ఠమని నిర్ణయించుట కప్పడవకాశము చిక్కినది కాదు. రాత్రి నేగిరికిరిగి వానివాక్యములన్నియు నవిమర్శన పూర్వకముగా చచ్చించుకొని యారెండవయూతఁబట్టి నిర్బంధపరచినయెడల కొంతవఱకు లాభముగనునని తోచినది. ఉదయమన నేను కాలోచితకృత్యముల దీర్చికొని నూపరింతుండె టుగాదా నిలసికొని సంగతులన్నియు దెలిసి అరెవ్వువారలటు వ్రాలించి రక్షకభటులతో నానూతనుని గృహమున కేగితిని. అచ్చట నానూతనపురుషుడును, హంతకుడునుగూడ నొండొరుల బొడుచుకొని పడియుండిరి. హంతకుఁడిగను కొనెయూహితోనుండెను, ఆతఁడొసంగిన మరణవాఙ్మూలమువలన నీరెందుమాత్రము కాతఁడే కారణభూతుఁడై యుండెనని విదిలమగుచున్నది గాని యూతఁ డేరమణీయణిని ప్రేమించి బట్టిఘోరిపాపము లొనరించెనుండెనో యితవ

అకు దెలియరాదయ్యెను. ఆమెనామముచుగాని నివాసమును గాని వచింపకమున్నె యాచాడు పరలోకగతుడయ్యెను. కావున నీయానందకుమారుడు చేసిన స్థానముగియుచు న్నదని వచించుచున్నాను. అనిజెప్పి కూగుచుండెను. అంతట న్యాయాధికారి యానమునుంచి లేచి యెల్లరకును యిట్లని యెను. “మనోహరసేను! వధించిన హతకునియొక్క వాఙ్మూలమువలన నొక వాఙ్మూలము యొకేసారి ముచ్చటపెననురాగ మున్నట్లు నటించుచు వారలను మోహవాదాసీలో ముంచి యంధులగావించియున్నది పరిశీలింపగా నామె యతినేర్పరి యనియు— నీహత్యలన్నిటినుం దామెకు కొలదియో గొప్పయో సరబంధ ముండియుండుననియు దలపెట్టు గలుగు చున్నది. కావున గొధరలాలుమహాశయులు తిరుగయత్నించి గూమెను గుర్తిడి యీహత్యలతో నామెకుగ నరబంధమును లోకమునకు దెలియజేయువలసియున్నది. అందుకై ధర్మ త్వమువారు వీరిని కరెన్సీనోట్ల పుట్టెసిగూర్చి జూగుచు పరిశోధనకు సహాయముగవచ్చుట తొందరజేయుచున్నారు. కావున నేను దొరతనమువానికి “వీరికి కన నొకటి రెండుచూసములు గడువొసంగిన గాని కేసునందలి దోషులందఱి బంధించుట కవకాశములే”ని వ్రాసి పథుత్వమువారి యనజ్ఞను దెప్పించుటకు యత్నించెనను’ అనిబల్కెను.

*

*

*

*

*

నాటికి న్యాయస్థానము ముగియబడెను... నాలుగు దినములు గతించునంతకు గిరిధరలాలునకు ప్రభుత్వమువారియొద్ద నుండి—ఇంకొక మూడుమాసములు గడువొసగితిమనియు గడవులోపల యావారవనిత నన్వేషింపజాలకున్న యెడల నా కేసును వదల్చినైచి నోట్లన్నప్పినిగురించి జరుగుచున్న పరిశోధనమున పాగ్గొనవలసివచ్చును యుత్తరపు వచ్చెను. గిరిధరుడు గూడ యావనితామణి నన్వేషింగి గూమెకీ హత్యలతో నెట్టి సంబంధమున దో కనుగొనవలయునని దించుచుండెను. అందుకనుగుణ్యముగా ప్రభుత్వమువారు గడువొసగిరని యాతడెంతయో సంతసించెను.

నాటిసాయంకాలమున నాతడొంటరిగా గూరుచుండి యిట్లు వితర్కించుచుండెను. హంతకుని పరీక్షావాఙ్మూలమున యానూతననకును కనిగొనకు చిరికాలమునుండి సంబంధము గలదని నుకొనియుండెను అట్టియెడ నాతడు మనోహర సేనుని వధించిన యాతడు నీనిటుండని యాగణికుని జెప్పకుండునా? చెప్పి యెక్కల నామె యా హంతకునియెడ విరక్తి జెందకుండనా? ఆమెయే యానూతనుని హెచ్చరించి బాగరూకతతో నుండుమనియు, యెల్లప్పుడును రివాల్వరు గాని బాకుగాని చెంతనుచుకొనుమనియు జెప్పయుండునా? లేని యెడల నొకనిని జరిపిన యాతడు నన్నుమాత్రము విడుచుగా యని సాక్షిహి చి గూడడే యా యుధమును దనిచెంత నుం

చుకొనెనా? .... ఇంకొక్క విశేషమున్నది ఆమెయొక నిత్యో సంబంధము గల్గియుండియు నితరులయెడ ప్రేమ నిల్పుటకు హేతువేమైయుండును. ఆతనిపరిస్థితు లెట్టివి. ఆతడు నిశ్చయముగా ధనికుడు గానియెడల నామె వాసినీవఱకే సాగనంపి యుండును. ఒకానొక శేఖ యాతడొసంగునది స్వల్పమై యుండవచ్చును. అందుచే నామె పరపురుషుల దనవంక కాకర్పించుకొని యుండును. కాని యందుకొక్క సందేహము గాస్పించుచున్నది. హంతకుడు నిరుపేదయై యున్నయెడల మనోహరి నేనుని నిధించునపు డాతడయెడ నున్న బంగారుగొలుసునైనను గొనిపోయి యుండును. కాని యట్టిది జరిగియుండలేదు. కావున నాతడు ధనికుడనియే తలచినవలయును... కానిమృత్యు, ఘోటోలను అన్నస్టేషనుకును బంపితినిగదా? వారిలో నెవ్వరైన నాతనియొకిట్లును దెలుపగలిగినయెడల నిజమై నెఱుంగుటల మీచుండును. ఆహా! ఎంతచిత్రముగానున్నది. ఈతడు హంతకుడని నిర్ణయమైనప్పిమ్మట మరణించెను. మరణించిననుగూడ యూసితి గతులను గూర్చి తెలిసికొనవలసివచ్చెను.

ఇట్లు తడు సాయంకాలమువఱకును గడిపి తరుపరి యొకింతవిశ్రాంతిదీసికొన క్లబ్బునకేగవలయునని బయలుదే రెను. మార్గమధ్యమున నాతడేమాలొలించు కొనియెనో గాని క్లబ్బునకేగుటమాని యోయగ్ చిట్పూరురోడ్డున కరిగెను.

1978-5 నెలకు గృహమును సమీపించి తలుపు తెట్టెను. లోపలినుండి యొక యువకుడు దరుదెంచి తలుపు తెరిచెను. గిరిధరుడు లోనబ్రవేశించి యాయువకుతో “నయ్యా! తమతో కొంతమాటలావ సియ్యిని నమఁకుమిత్తురా యని ప్రశ్నించెను. యువకుఁడతనిని సగౌరవముగా లోనికిదోడ్కొనిపోయి “అయ్యా! ఆ యువముపై గూఁపచుండుడు. తమరేవిషయమునుగూర్చి మాటలాడనేచి”రని ప్రశ్నించెను. గిరిధరుఁడతనియఁజే “అయ్యా! అందువారు నములకుమున్నీ గృహమున సిగువగు మనుజు లొగిరికొకడు పొపచుకొని మరణించిరను సంగతి తెనుగు దెలియునా?”

యువ—తెలియును అందొక్కడీ యిటనొకవత్సరమునాడి నివసించుచున్నాఁడు. రెండవయూతఁడెవ్వరో నే నెఱుంగను.

గిరి—ఆతనిపేరేమి? ఇష్టఁడతని కుటుంబ పరిశయము నెక్కడున్నది?

యువ—ఆతనిపేరు భవానీసింగు ఆతఁడును యొక వృద్ధుఁడగును యిచ్చట కాపురముండిరి ఆతఁడు చనిపోయిన పిమ్మట నామెయెచ్చటితో వెడలిపోయినది.

గిరి—ఆమె తనతో సామానంతయును గొనిపోయినదా? లేక నయ్యది యింకను నిచ్చటనేయున్నదా?

యువ—ఆమె యొక్కతియే వెడలిపోయినది.

గిరి—ఒకసారి యాతనిపెట్టెలు మున్నగునవి శోధించి
పవలసియున్నది

యువ—ఆమె తాళమువైచికొని పోయినదిగదా?

గిరి—కానిది. ఆతాళముపై నేను నీలువైచెను.
రేపు తగుముహూర్తము కలుగుటకే యాగది శోధితము

అనుచు తానెవ్వరైనదియుఁ నెందులకరుదోచి నడియు
తానాతని పెట్టెలో నాతని యుంపుడుకట్ట నామముగాని—
ఛాయాపటముగాని లభించునోమోయని శోధించవలసియున్న
దనియును జెప్పెను యువకుడుంబయి కింగీకరించెను గిరిధరుఁ
డా. యింటికి పోకి బీగము వైచి యుద్ధానిపై నీలువైచి యు
దయమువలనను నెవ్వరువచ్చినను దలుపు చెరుచుటకు వీలులే
దని జెప్పుడని బల్కి యాతనికిడ సెలవుదీసికొని వెడలి
పోయెను.

* * * * *

గిరిధరిలారు మరునాడు కేశవలారును పెంటసిడుకొని
వచ్చి వారియవ్రుతు యిరుగు పొరుగున నున్నమనుజుల
మువ్వరను బిలిపించి వారియెదుట నాగదితాళముల దీసిరి.
గిరిధరుడు పత్తివస్తువును జాగరూకతతో పాశీలించుచుం
డెను. ఆగదియందు నాలుగైదు పెట్టెలును, వంటసామ
గ్రియు గలవు; ఆపెట్టెల నొక్కొకదానిని యెరచిరి. ఒక
పెట్టెలో కొన్నిబట్టలుండెను. ఒకపెట్టెలో నాహారపదార్థ

ములున్నవి. మూడవపెట్టెగు దెరచిరి. అందేనో గొన్ని పుస్తకములును కాగితములు నుండెను. గిరిధరుఁ డాకాగితముల నన్నిటిని పరిశీలించెను కాని యం దాతని కుపయోగించు పత్రముక్కటియు లభింపకయ్యెను. నాల్గవపెట్టెను దెరచిరి. అందు విలువయైన నననములును, రెండు వెండిగిన్నెలును యున్నవి-ఆగిన్నెలపై నిలాసములను గిరిధరుఁడు పరిశీలించెను. కాని యవియు నాతనికిష్టముగా నుపకరింపలేదు. ఒకదానిపై యాగిన్నెను ఆ కూరుచేసిన కంపెనీపే రున్నది. రెండవదానిపై “భవానీసింగు”యని పేరుండెను. అదిచలివస్త్రములన్నియు నీవలకుదీసి చూచిరి. అనుగుభాగమున నొకటిరెండు కాగితపు పీలిక లున్నవి. గిరిధరుఁ డొకపీలిక నందుకొని యొకదానిని విప్పి చూచు చదివికొనియెను.

“నీవు మారమున నుండుటచే నీవర్జనమగుటయే కష్టముగానున్నది. కావున మావీధికి నీబసమ్మాకొనుము. అట్లొన రించినయెడల నీవెల్లపుడును నామొంటచున్నట్లే దలంచెదను. కాదందుచా! నేనే క్షిడపూరున కరుదెంచెదను. తగిన అట్లొ కటి యద్దెకుమాటలాడి యుంచుము. నీపైగల మోహమును విడువజాలను. నినుబాసి నిలువజాలను....” కొన్నియక్కరములు స్వల్పముగా నుండుటచే గిరిధరుఁ డుత్తరముయొక్క తుదిభాగమునుగూడ చదువుకొనెను. “త్వరలో నీనమీపమున నొకటిరెండు గృహములలో నీకద్దెకు గదులు లభింపగలవు.

అద్దె యెక్కువయగునని యాలోచింపవలదు సాధారణము ముఖ్యముగా నెల్లసంగతులును మాటలాడగలను." ఆయుత రమునకు చేవాలుగాని తేదీగాని లేదు. రెడచకాగితమును దీసెను. అదియొక బిల్లుగాగినము అందునను భవానిసింగు నాచుమేయున్నది. కాన దస ప్రమాదముగము న్యవహరించని యాతడు చిత్రించి యుగదితలుపుల నెప్పటికె మూయించెను.

భవానిసింగు మండిరమును పరిశోధించుటవలన నాతని యుంపుడుకత్తెగూడ పోయిపోయినట్లును రోడ్డుననే యుండ వచ్చుననుట స్పష్టమయ్యెను. కాని గూవీధి చుండు పెక్కురు గణికాంగనలుండుటచేగగా నాయకుగా లెన్వశెయో గుర్తించుట మిక్కిలి కష్టమనియు, నింకను గొన్నియాధారములు లభించినగాని కార్యము సాధింపబడదనియు నలంచి గిరిధరుడు హంతకుని చరిత్రనునుగూడ నామూలాగ్రముగా నెఱుంగుటకు సంకల్పించుకొనియెను. ఆతని ఫోటో నొసంగియున్నను పోలీసు లాతనియునికి యెక్కడనో తెలియజాలకుండిరి. ఇంక నీతనిచారిత్ర మెట్లగునగునాయని యాలోచించుచుండెను. ఇంతలో నాతని కానాడు భవానిసింగునింటినుండి వెడలిపోయిన మునువలి తిరుగవచ్చిన కొంతయువకారిగా నుండునని నలంచి ప్రియోనులో తాను తొలుత 1978/5 గృహమున గాచి మాటలాడినయువకుని బిల్చెను. అతనితో నిష్టసంగభాషించెను.

“అముడుగిలి సామా నుకొట్టకై తిరుగవచ్చినదా?”

‘మరిచి. వచ్చినతోడనే నాకు వర్తమానమంపుడు.’”

“రానియెడల నామెయునికి దెలిపి సామాను బంపు మనీన గూడ నాకెఱిగిపుడు.”

ఇట్లుతడు మాడలాడుచుండగా కేశవలాలు లోనికరు దెంచెను. గిరిధరుఁ డాతని నొకయాననముపై గూర్చుండవల సినదనిజెప్పి ఘోనులో నాయుచుకున కట్టనియెను. “నీ వీవిషయ మున జాగరూకత వహింపవలెను మరచెదవునుమా!” యని హెచ్చరించి కేశవలాలును సమీపించెను.

నాల్గవ ప్రకరణము.

మరియొక హత్యయా?

గిరిధరుడును కేశవలాలును యిట్లు సంగభాషించుకొనిరి.

“పోటో చాలవఱ కుపయోగించినది.”

“ఎవ్వ?”

“అవీధినున్న వేశ్వలయిండ్ల కరుదెంచు విటులకీపోటో నాజూపి యూని నొలుంగుదువలెనని యొకఁని ప్రశ్నించితిని.

పలువురు తా మాతని నెఱుంగమగిరి. కాని యొక్కరుఁడు మాత్రము వాని నెఱుంగుచుఁనియు ఆతని నివాస మాలీపూరనియు జెప్పియుండెను. ఆలీపూరునెడలి యందు వాకబు చేసితిని.”

“లాభించినదా?”

“లేదు.”

“అట్లు జరుగునని నేనును దలంచితిని.”

“ఎందువలన?”

“ఎవ్వరును యెరుగని యాతని నాతఁడుమాత్ర మెరిగి యుండునా? ఒక నొక వేళ నెఱిగియున్నను, యాతఁ డాతని యుండుచుక జైనుగూడ నెరింగియుండును. మీతో నెవ్వరీసం గతి దెల్పిరో వానినె న గుర్తింపగలరా? అతని యునికి దెలియునా?”

‘ఆతనిని గుర్తింపగలదు. కాని యూరిడెవ్వఁడో యొక్కడనుండునో దెలియదు’

“ఇప్పుడైన దెలిసినదా! వాడెవ్వఁడో మిమ్ము నందించుటకల్లు జేసెను. ఆలోచింపగా నీహంతకునకు, బంధువైన నీతఁడు మావాడనిగాని, యాతని పోబడి తెలియనియెడల మావాడొకడు తప్పిపోయియుండెనని గాని దెలుపువారు లేరైరి. ఇదియన్నిటికంటె చితిముగానున్నది. నాకింకొకయను మూనముగూడ గలదు. ఎవ్వఁడెకొఱ్ఱ కై ముఘన్వేషించు

చుంటిమో యామె శలామనసూక్ష్మమును పఠించునని దోచుచున్నది.'

‘ఇంకేదిమార్గము?’

“ఒకటే మార్గమగపడుచున్నది. ఆమార్గము ననుసరించుటకు నేనే బూనుకొనవలయునని యున్నది. నేటిరేపట నేనొక పటనాటకమూడ వలసియున్నది. తమరుగూడ నొకపాత్రధారణమొనర్చి నాకు దోడ్పడవలయును.’

‘నాసహాయమా! ఏవిషయమున?’

‘చెప్పెద నంతవఱకు కావిండు’

‘ఇంక నిప్పుడు చేయవలసిన దేమున్నది?’

“1978-5 యింట నొకయుత్తరము దొరికిననంగతి మీకు జ్ఞాపకముండవచ్చును. ఆయుత్తరము ప్రాశుశః యొక వత్సరమునకుఁ బూర్వము వ్రాయబడి యుండునని దోచుచున్నది. అందలి వాక్యములలో నొకవాక్యము మాప్రేమ మసకనుకూలించునదిగా నున్నది. ఆవాక్యమును మరల జదివెన నాకర్ణింపుడు. అంచువలన మీకేమేని దోచునేమో యాలోచింపుడు! ‘నీవు మావీధికిరాకున్నయెడల నేనే కిడ పూరువచ్చెదను తగిలయిల్లొకటి మాటలాడుము. అంతియే గాని నిన్ను విడచియుండజాలను నిన్నువిడచి నిలువజాలను’ ఈవాక్యము లెట్టియర్థమును స్ఫురింపజేయుచున్నది. బాగుగా నాలోచింపుడు.’

“అలా, జామెవలపులమగండనియు యాతని ననుక్షణమును దర్శించుటకామె యుబలాటపడుచుండుననియు తెలియుచున్నది.”

‘ఇంతమాత్రమే? ఆమెయొక యద్వైయింట నివసించుచున్నదనుట తెలియుటలేదా? వలపధికముగా నున్నయెడ వానినేవోవిధమున దనకొంపకు జేర్చుకొనును. అద్వైకొంపలో నుండుటచేతనే యిచ్చటగాకున్న నొండొకచోట నుండవచ్చునని భావించియుండును.’

“అవునవును.”

‘కాన నిప్పుడు లోయగుచిట్టూరుగోడ్డున 1978/5 సమీపముననున్న గృహములలో నొకగృహమున నామెనివసించియుండుననుట నిశ్శంకము. కావున యాపరిసరముననద్వైకుగొని నివసించుచుండు గణికలలో గొందరి నానుములైన గనుగొనవలయును. ఈమాత్రము సహాయమిప్పుడొసరించిన యనంతరముండవలసిన నాటకముయొక్క కథావిధానమును గూర్చి విచారించెము.’

కేశవలాలందుల కింకీకరించి మరునాడె యక్కార్యమును సాధించుకొని వత్తుననియెను. ఇరువురును కొంతకాలము వినోదముగాముచ్చటించుకొని సాయంకాలమయినతోడనేక్లబ్బున కేగిరి.

*

*

*

*

*

ఒక దిన్యసౌధమునందొక యువకుడు గూర్చుండియుం
డెను. ఆతని యుడుపు లతిసున్నితములై శరీరచ్ఛాయ నిట్టిదని
బాగుకదలుపుచున్నది. ఆతనిబొడగాంచినవాడు, స్వస్థవిగ్రహ
మని దలంతురుగాని కక్కపుమఱ జనిగాఁ దలంపడు. ఆతని
ముఖమున చిఱువవ్వు తాండవమాడుచుండెను. ఆతనిపార్శ్వ
మున నొక్కయువతీనణి సాక్షాత్కరించిన రతీదేవియో యన
బొంగుచుండెను. ఆమెయు దివ్యహాసచిత్రమై తమ్ములమును
దయారుచేయుచుండెను.

ఆతఁ డామెచురుకముపట్టి ముద్దులాడుచు “నేటికి నీ
యట్లి సుందరీమణి సునానూసముగా లభించుట నాభాగ్య
మనియే దలంపవలయునుగదా?” యని బల్కెను.

“ఒక్కనాటికే సంతృప్తిజెందుచుంటిరే.”

“పురుషు లల్పమునకే సంతోషింతురు.”

“అనగా నేమో?”

“అసంగతి నేనెల్లు జెప్పగలను.”

“సరసులకు దెలియకుండునా?”

“తెలిసికొనుటకుఁ దగిన యవకాశము లభింపనే లేదు
గదా! ఇంక దెలిసికొన యత్నించెదను.”

“ఇంతమాత్రమైన ననుగ్రహమును నాపైనుంచితి రదియే
పదివేలు.”

“నీపై సంపూర్ణమగు ననుగ్రహ ముపవలయుననియే నాయభిప్రాయమని జెప్పియుంటినిగాదా?”

“నేనుమాత్రమో! వలసంటినా? మీయిచ్చనచ్చినట్లు దిద్దుకొనుమంటినిగాదా?”

“కట్టుబాట్లకులోనైయుందునని బాసయిచ్చెదవా?”

“ఇంతకంటె పెరచోటచేమి బాముకొనగలను?”

“మొక్కపేపర్లలోఁ బడినసంగతులన్నియు వింటివిగాదా! అట్టియొక సమ్మికగురుకుట దుగ్ధటముగాదా?”

“ఎవ్వగో జాతితక్కువముండ యేవోజేసినదని యెల్లరును యట్లే చెయుచురా?”

“నింతచిత్రముగా దానినప్పించుకొని పోయినదో! మువ్వరను బూతిలోఁ గలిపి నది.”

“అదిప్పించుకొనుటయే గిరిధరుఁడగు పత్తేదారుబాబామెను బట్టుకొనుటకై విశ్వప్రయత్నములు జేయుచున్నారు. నేడో రేపో దానిపాపము పంజరపోదు.”

“ఈసంగతి సిక్కునమేనా? పేపర్లలో నావిషయ మేమియు వ్రాయబడియుండ లేదే? నీ క్లాస్ సంగతి చెలిసినది?”

“నాకేగాదు. ఈవీధిమన్నవా రెల్లరకునుగూడ చెలియును. ఆవిచారణదినమున నిచ్చటివా రనేకులు న్యాయస్థానమున నుండిరి.”

“అమె మీన్నేహితుగాలె యనుకొందును.”

‘ఏమనుచుంటిరి. ఆమె నా సేహిత రాలా! మీ కెవ్వరు జెప్పిరి?’

‘ఎవ్వరును జెప్పియుండ లేదు. నేన యూరకయనుగు చుంటిని. ఒక వీధినున్న వారగుటచే నట్లడిగితిని.’

“ఆమెయు నీవీధినేయున్నవా?”

“నీవామెచు జూచియెననుండలేదా ? ఆమె పేరైనవిని యుంటివా?”

‘అంతటినోము నోచుకొనలేదు. లేకున్ననీపాటి కాగిరి ధరలాలుకారికి సంగతి నెఱింగించియే యుందును.’

“అట్టి యుద్దేశమే యున్నయెడల నప్పక దెలిసికొన గలవు.’

“ఎట్లు?”

‘ఆమెనుకూడకున్న మానె, నామెకొఱకువచ్చువారి నైన నెఱిగియుందువు.’

“నేనెవ్వరినియెరుంగను. అప్పటిలో నేను గ్రామాంతర ముననుంటిని. కాని యామెవిటులెస్వరో గుర్తించుట నాకెట్లు వీలగును.”

‘పోనిమ్ము, వారిగొడవ మనకే?’

యనుచు నామెయొసగుతమ్ములము గైకొని రాత్రిసుమా రెనిమిదిగంటలకు దిరుగవచ్చెదను; బజారునకేగెదను. అనుచు

లేచినిలుపబడెను ఆమెయు నాతనిచూలింగనమొనర్చి త్వగలో
రావలసినదని బల్కుచు నాతనిసాగనంపెను

ఆతఁడెవ్వరోయని పాఠకమహాశయులు కొందలమందు
చుందురేమో? అతఁడు గిరిధరుడని నేరుగజెప్పవలసిన పనిలేదు
అతఁడేవిధముగా నొకరిద్దరినఁగి చూచినయెడల, నామె నివా
సము దెలియనచ్చుననిదలంచెను. నాడాతనిగావారాంగనతో
జరిగినసంభాషణమున నించుకంతయు లాభముగలిగియుండ
దని పాఠకలోకమునకు దెల్లము కేశవలాలునుగూడనిట్లే సం
భాషింప సింకొకయింటికి బంపియుండెను.

రాత్రి సుమారేడుగంటలకు గిరిధరుఁడు కేశవలాలును
గలసికొనియెను. ఆతఁడెట్లు తనవిచిత్రచర్యయొక్క ఫలితమును
జెప్పియుండెను. “నేనేగియుండిన గృహమున నిరువురువా
రాంగనలుగలరు వారిలో నొక్కతె నిరకాలమునుండి యా
యింటనే నివసించుచున్నది వెనకనొకసారి యామెయింట
నేనో కొన్నినగలు చోరీయూర్చి లభించియుండెను. కాని యవి
యామెపెట్టెయందుగాక, యామెకొఱకై చనదెంచినవాని
పెట్టెలో నుండుటచే నామెశిక్షలేకుండదాటినది. నాటిమొద
లు నేటివఱకామె పోలీసులయెడ కడుంగడుభయముగలది.
కావున నామె చెంతకే నేనుపోయి, యా రెండవ యామెనుగూ
ర్చి వాకబుచేసితిని. ఆమెయు సత్రవనర్థము గలదనియును,
ఆమె యెవ్వనో యొక్కనినే నమ్మకొనికాలయాపనముచేయు.

చున్నదనియు జెప్పెను. తదుపరి యీహాత్యలకు కారకురాలైన స్త్రీ యెచ్చటనుండెనో యెఱుంగుదువా యని ప్రశ్నించితిని. ఆమెసంగతి తానేమియు నెఱుగనని జెప్పెను. తదుపరి నేను హంతకుని ఛాయాపటమును జూపి యీతని నెప్పుడైన జూచి తివాయని ప్రశ్నించితిని. ఆమె యీపటమును పరిశీలించి చూచి—ఈతని నొకటి రెండుసార్లు మాత్రమే జూచియుంటిని. 1978/5 యిటనున్న యెవ్వనికొరకో యీతఁడు వచ్చుచుండెను కాని యీతఁ డెవ్వనో నాకు దెలియదు వారము పది దినములుండి యీతనిజాడయే గాఢింపకున్నదని యుత్తరు లొసంగెను అంత నేనూరకుండ 1978-5 గృహమున కీతఁడు గాక సింకెన్నవైన తరచు వచ్చెడువారా? యని ప్రశ్నించితిని. ఆమె యందులకు దన కావిషయము దెలియనని యుత్తర మిచ్చెను. ఆలోచింపగా నామె కింశకంపె నెక్కుడుగా దెలియ దని దోచుచున్నది మీరేగిన యిట నేమేని విశేష మున్న వాయని ప్రశ్నించెను. గిరిభటుడును చిటుకవృక్ష “సమాసఫలిత మునే పొందితిమి. కాని నాకొక యనుమాన మున్నది. హంతకుని వాక్యములలో నామె వారాంగనయని జెప్పియుండెను. కాని మానవులకులసత్య మెంతయుండునను సనుమాన మిప్పు డుదయించుచున్నది. రేపటిదినంబున నిట్లే మరియొకచోట గూడ నీనాటకమునే ప్రదర్శితము. అప్పటికిని యాచోకే దొర కని యెడల నింకొకమాగ్గ మనుగరింతము. అనిషయ మటుం

చుడు. మీతో హంతకుడు క్షిద్రపూరులో నివసించుచుండునని దెల్పిన యాతడైన మీకు గాన్పించియుండెనా?

“లేదు. ఆతనికొత్తకై యుత్తించినదేదీ! రెండురోజుల నుండియు వేరొకవిషయమునుగూర్చి యాలోచించుచుంటిమి గదా?”

“రేపటిదినంబున నైన ప్రయత్నము సేయుడు”

“మీరాతనికిండు సంబంధముండి యుండునని భావించు చుంటిరా?”

“లేదు. కాని యీతఁడు మీతో సత్యమేల జెప్పియుం డెనో యెఱుంగవలదా?”

“ఆతఁడు సామాన్యముగా గాన్పించురా? ఆతనికొర కొకటి రెండుదినములైన యుత్తించవలయును.”

“కానిండు. ఈలోపునవచ్చిన కొందరయేమున్నది నాడే మీరాతని నివాసమును దెలిసికొనియున్న నిప్పు డీతఁగా శ్రమజెంకవలసిన పనియుండదుగదా?”

“ఏమిచేయుదును. ఆతఁ డెదోపన్నికై త్వరితముగా నేగుచుండెను. నిలిపి మార్గదూటకైన వీలుచిక్కినదిగాదు. ఈమారాతఁడు గాన్పించియున్న నాతని నివాసమును దెలిసి కొనుటయేగాక యాతనిప్రవర్తన మెట్టిదో గూడ తిప్పక గను గొందును.”

అంతరంగము గిరిధరుకు కేశవలాలాచార్య నమ్మగొని
కృహోన్ముఖుడై జరిగినది. అందుకు 10 గంటల క్లిష్ట చేరు
కొనెను.

ఒకనాడుదయము తొమ్మిది గంటలకు గిరిధరుడును
కేశవలాలాచార్యులు గలసి 1978-5 కృహమున కేగి యందలియవ
కునితో మాటలాడవలయునని బయలుదేరి పోవుచుండిరి.
వాగు లోయ చిట్టానోడ్లనకు మలి నాలుగు కృహముల
నుదాటినపిమ్మట కొక బుగళిచే నేరముది కేంద్రముగా
జనులు మూగియుండిరి. కేశవలాలాచార్యులుగాంచి యట్లంద
రును మూగుట కేమి కాణనూ యని పొంది గనుచు వేగము
నొకించుకొని చిట్టానోడ్లనకు కొక బుగళిచి "ఇదే"
మని ప్రశ్నించెను ఆతడు పనివయముగా "ఒకహత్య జరిగి
పోయినది" అనిచెప్పి "మరియు" అనిచెప్పెను. అపలు
కులు చెప్పిబుగళిచే గిరిధరుకు 'వనూ! హత్యయూ!' అని
బలుకుచు నాగురువులొని పరుగుచుండెను. కేశవలా
లార్యుని పుకముగను నా నెత్తి గిరిధరుకు 'మరియు' అని
గాగు వచ్చి. వాని గాంచి "అని మిథున" అని పుకము
మార్గమును జేరియుండెను.

గిరిధరుడు లోనకేగి చూచునకి రక్తమునాహమున
మునిగియున్న యొక శరణు గాస్పించినది కనుగొన్నవారి
కనుకు మిగిలిన గొంతు పుకము అభయంకరదృశ్యము

ను కనుగొనుటకు దుస్సహాయముగ నుడుటయేగాక, రక్తము, నలుమూలలకును చెదిరి యూచుట్టుపట్టులనున్న బట్టలపై బడి యీ యాస్థలమును గూడ భయంకరించునదిగా నొనర్చెను గిరి ధరుడి. చుకంతయు భీతితో యాశ్చర్యమును నమిసింది - నికించి 'మరియొక దాగుణముగ మరియొక విశహత్య' యని పల్కి, కేశవలాలతో నయ్యా' మంక సీమూక నావల నుండున్న జేయుడు. కొలదిగా నీగివిదెప్పింపుడు. ఈశవము ను రక్తస్రవాహములనుండి వెదకితీయించినగా! యిత డెల్లు మరణించినది యు దెలియకు. కేశవసేను ఉతనిపల్కు లాలించి జరలదక్షిణ వెడలిపోవలసినదియును యొక క్షణ మార్తెమేముండి కొలదిగా నహమును చేయవలసివలని మి జెప్పెను. జరలదక్షిణను మరలగిడి కడలి యొకింతముగ ముననన్న యొక పేడ యగులై గూచుండు యుండు ముగ్గుగుగనాజు లెక్కించినంతమో శాస్త్రీలను దెప్పి విడిచి ముననన్న కొళా నిర్మించి జలమును గర్భిణులచేరి వచ్చి.

గిరిధనుడా మనుజులసహాయమున శాశ్వతమును గడి గి యొకచో బగుండబెట్టి యితని గుమ్మలన్నియు రక్తమయ ములై యుండుటచే వాటిని నీసివేయించి యామనుజుని కోటుజేబులలోనున్న కాగితములను గెల్పును వాచీయునః వేరుగాదీ మంది యొకచోటు మించెను, తరువాత గృహమాత

యును పరిశోధించెను. ఎక్కడిను పనుష్యసంచారమున్నట్లు
 గోపిదయ్యెను. ఆమహాపుత్రుల హాదయమున నిల్లంతయును ప్రతి
 నిదయు వెలకను. నొడ్డిల్లో కేగి చూచును. పదముల గుత్తులు
 గాని యెప్పుడైన నోడకు నందిన గడగాని కాన్పించనయ్యెను.
 ఆతఁ డీవినిత్రహత్యకు కారణమేమై యుండునా మని యాలో
 చించి యడమిగొమని నిర్ణయింపజాలక దనకు నహాయముజేసిన
 యామువ్వును మనుజులను బిలచి “మూరెవ్వరు. ఈసమీపమున
 నివసించువారి నెవ్వరినైన నెరుగుదురా యని ప్రశ్నించెను.
 వారిలో నొక్కరు డిట్లనియెను. “అయ్యా! యీగృహమున
 కానలనుండు యింట నీ నను నింపించుచుండును. నీనిగువురును
 కొలదిహారముననే యున్నాడు” అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. గిరి
 ధరుఁ డాతనితో నిట్లు సంభాషించెను.

“ఓయీ! ఆశవమును జూచితివిగా నా! ఆతఁ డీయింట
 నివసించువాడగునా?”

పురుషుడు—కాదు. ఆతఁ డీవఱకెప్పుడును నాకు గన
 బడియుండ లేదు.

గిరి—ఈయింట నివసించు వారేమైయుండిరి. ఇంటగల
 వారందఱు నెక్కడికిపో యుండిరో తెలియునా?

పురు—ఈయింట నొకయువతీమణియు నామెభర్తయు
 నివసించుచుండిరి. ఈమెభర్త సుమారొక నెలదినములకు
 మున్నె యేదో గ్రామాంతరమున కరిగియుండిరట. వారింకను
 వచ్చియుండ లేదు. ఈలోపుగ నిట్టియవాంతరము జరిగినది.

గిరి—అయిన మీఅభిప్రాయమేమిటి? ఈతనిచ్చట మరణించుట కంటే కాని మేము మృత్యువును? ఇంకా అంతవలసిన యాత్మ మేము? ది? మీరామెను సన్నాహివినము? జూచియుండిరా? లేదా?

పురు—అమెను తగిన మూడుచునే యుగును నిశ్చయి సాయంకా , మామెను జూచితిని.

గిరి—రివాహణగదా? ఘోషావృత్తి వలనంభింపలేగా?

పురు—లేదు. కాని సరకాగతులు, ఇరువురును చదువుకొన్నవారు. అపుతపుడు నివాసచాన వమయములందు నిరువురును గలసియే మిగిలినకు బోవుమందు నలవాటు గలవారు.

గిరి—నాచువును మీరు కాగున నెఱుగుదురు. కాని ను యిచ్చట ప చామితి బరిపి శవమును జవరణులను ప్రితికి పావనంబునున్నది. ఆ - ఆ. అగుగమరచితిని మీపేరేమి? మీఃపుడున్న గృహము స్వంతమా? లేక మీగును యాయంట నద్దెనుండిరా?

పురు—నన్ను మణిభూషణుడందురు. ఆయిల్లు మా స్వంతమే.

గిరి—ధనుని యనుమతిపై కేశకలాలు పరిచామితి బరిపి శవమును జవరల్ యానుప్రితి కొకబండ్తిపై బంపించెను. ఆశవముయొక్క యుడువులలో లభించిన రూప్యములను,

నాచీని, కాశీతములను కేశవలాలు జాబితానాసి పలువురిచే సంతకములు చేయించి జాగ్రత్తపరచెను. సింధుడును మణిభూషణుని బిలచి 'యూయలగుండు గామె యెచ్చటికో వెడలిపోయినది. ఈగృహము పట్టు నదలిగవుట మంచిదిగాదు. ఇం దింకను విలువయైన సామానులు గనబడుచున్నవి. దీనిని నీవు జాగ్రత్తగా జూచుచుండుటకు సమ్మతించెదవా?' యని ప్రశ్నించెను. "అయ్యో అట్టి పని మాపై బెట్టుకుండు. సదా యీగృహమును కావలిగాయుట కెవ్వనికీ దీ-క" యని శూత్రండు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అంతట గిరిధరుడు కేశవలాలునుజూచి "యూయల గలచెస్తువులన్నియు జాగ్రత్తపరుపవలసియున్నది. ఇంతేకాక యీహస్త్యకు సబంధించిన కాశీతములు గాని, వస్తువులుగాని కొన్నిలభించిన లభింపవచ్చును. ఈయింటినుండి వెడలిపోయిన తిరుణీమణి యెవ్వరో, యెదుల కట్టు వెడలిపోయి దో దెలియుట కివకాశము గాన్పించుటలేదు. కావున యీగృహమునకు తాళమునైచి సీలుచేసి నీవు స్వంతముగా నానువ్రతకబోయి యాశవమునకు పోటోదీయించుము" అని బల్కెను

కేశవలాలు అప్పటికే 12 గంటలగుటచే గిరిధరుడు యీగృహపరిశోధనమున కింకను జాప్యముచేయునేమో యని త్వరితముగా తిలుపులన్నియు బంధించి వీధికవాటమునకు దాళమునైచి సీలుచేసి యిరువురు రక్షకభటుల నటకావుంచి గిరి

కరుణతో “నయ్యా అనుభవముకి బోధనచ్చి భోజనముచరించిన నెటకే తమ స్వభావము కనుబొమగా అంకితమిచ్చుమును గలది అచ్చటికి వసుల రావచ్చు”నని బల్లి. వెడలిపోయెను. గిరిమండల మణిభూషణుడు జెప్పిన వాక్యములనే ప్రార్థనతో సిద్ధాంతములు కావించుచు మెల్ల మొంటిగంట యగుప్పటి కిల్లునేగుకొనియెను.

ఎదను ప్రకరిణము.

పరిశోధన—ఇదలి చిత్రమిదియా!

నాటి నా సుగంధము సుమారు ని గంటలకు కేశవ లాటును గిరిధనుడును పాత్యజగినగృహమున కరిగిరి. అమంటునుడు వస్తువులను బాగరూక్షతో పూజించిరి. శయనగారమును పరిశోధించుచుండగా నొక పెట్టెయందు కొన్నియుత్తరములు గాన్పించినవి గిరిధను డాయుత్తరములన్నింటిని వెలికిదీసి చూచెను. వానిపై చిరునామా లన్నియును నొక్క-మదిరిగానే యుండెను. ఒక్కటొక్క-

టిగా పరిశీలించెను. అన్నయును యాచిరునామాదారు కలకత్తానుండిగా పంపియిగావు. అందుకొన్ని యుత్తరములు పుశలప్రశ్నపూర్వకములు. మరికొన్ని శుభలేఖలు. నాలుగైదు త్తరములు మాత్రమే ప్రేమ లేఖలు—వానిని గిరిధరుడు జాగ్రత్తపరిచెను. వాగుడువుగును చాలనతి కాయంతి సంతయు శోధించి, 7 ని మందెప్పుడు పయోగకరములగు నవెవ్వియు లభించియుండ లేదు.

గిరిధరుడు యా లేఖనిన్నిటిని గొనివచ్చి చావడిలో గూగుచుండి పనలో జరివికొనియెను. మరల నిగొకమారు చదివి చుటచున్న సకభటుబిలిచి 'ఓయీ నీవేగి మణిభూషణుకొక్కసారి దోడ్కొనిమ్ము' అని సూచనానిచ్చెను. ఇంతలో శేషలలాలుగూడ సచ్చరికగుడెంచి "ఏమిమహాశయా! యేమో బూలోచి చుచు 'వైట్లూ'గని ప్రశ్నించెను. గిరిధరుడు ఈ మంట ని సేని తొణిమణి యసాధ్యుగాలి నలె నున్నదే—మరియూలోచి చుచు నిది' అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఇంతలో గజకభటుడు మణిభూషణుని దోడ్కొని వచ్చెను. గిరిధరుడతనిని గూర్చుండచునిజెప్పి మల్లు ప్రసంగించెను. అ గూర్తొ యీ మంట నివహించు యీతిని నామముమీకు దెలియునా

మణి . . . గంగారామ్.

గిరి—ఆ నిభ్యాపేరు?

మణి—అతఁ డామెను లీలానుచి బిలుచుచున్నాడు నాకు

గిరి—నామధ్యమను భార్యభక్తిని మీరు సత్కయముగా జెప్పకలరా?

మణి—వాచ్యునికరుడెంచి సుమారొక వత్సరము దాటినది అప్పటినుండియు నాగన్న ప్రవర్తన ముచుచు నాకు అనుమానమును కనకాశము లేకుండెను

గిరి—నాకేది? కేవలమే తరచుగా చెప్పుచుండెడి వారా?

మణి—చెప్పజాలను.

గిరి—భక్తి యూ కేకనైతి సహా గామయెక్క పాము నింటనుండురా? లేక యెవ్వనైనా పోయితిమి గామ బగులప బెట్టుకొనిరా?

మణి—ఒక్కతె గామయిండును అని చెప్పెను

గిరి—ఈ హత్యవృత్తాంత మునుచును మీరొకరును మెప్పుడు పోయిపొయ్యింద?

మణి—సుమా రెసిమిదిగంటలకు ముమ్ములుగా పాలనొసంగువా డరుడెంచి పోయెను. లోపలినుండి యెక్కిన వ్యక్తియు వినరామిచే తలుపునుగెరికి కేకనెయెను. అప్పటికిని జవాబు రామిచే లోనికేగిచూచెను. వాడిచలికరుడెంచి లోపలశవమున్నదని యెల్లరకును జెప్పెను. అంత మేమెల్లగమును గుమిగూడి లోనికేగితిమి అప్పుడు మేమే మొనిని బ్రతిమాలి

పోలీసురాణాకు బంపితిమి. ఇంతలో ననుకొననియట్లు తమరకు దెంచిరి.

గిరి—ఈ లేఖలవలన గంగారా మీమెభర్త కాడనుట తెల్లమగుచున్నది. కానిండు, గంగారాముగాని లీలాగానిమీకు గాన్పించిన వారిని గుర్తింపగలరా? మాకునీయింటివారి పోటోలైన దొరకినవికావు.

మణి—గుర్తింపగలను.

గిరిధరుఁ డా లేఖలోని యంశములనుదననోటుబుక్కులో నోటుజేసికొనుటకై నోటుబుక్కునుదీసి మాటలాడుచు పుస్తకమును తల్లకిందులుగా బట్టుకొనియెను. అందుండి రెండుపాటోలు క్రిందబడియెను. మణిభూషణుఁడాపాటోలు రెంటిని వైకెత్తిచూచి “యిదే గంగారాముపాటో దొరకలేదంటిరే” యనిబల్కెను. గిరిధర్కుఁడాశ్చర్యమగుండయ్యెను. ‘ఏమీ యీ పటమా! గంగారామువిదా! బాగాగుర్తించితిరా?’ యని యుత్తరతో గిరిధరుఁడు ప్రశ్నించెను.

మణి—నందేహములేదు. ఆతనిదే యీపటము. నేను నిశ్చయముగా వచింపగలను.

గిరి—ఈచిత్రపట మాతనిదేయైనయెడల లీలయాతని భార్యగాజాలదు. ఈవిషయ మీతనిమరణవాఙ్మూలమే ధృఢీకరించుచున్నది. ఈమెయొక నారాంగసయని యాతఁడు జెప్పియున్నాడు,

మణి—ఈతడు మరణించియుండెనా? ఎప్పుడు?

గిరిధ—ఒక మాసమునకు బైగా ! ఆతడు మరణించిన సంగతి నెఱింగియు, నాతనినితరులెవ్వరును యెఱుంగమి లీల యాతడు గామాంతరమేగియుండెనని యిరుగుపొరుగు వారలకు జెప్పియుండెను. అందువలన మీరయ్యది సత్యమనియే నమ్మియుందురు.

కేశ—మనకు గంగారామునిపేర వ్రాయబడిన లేఖలు నాలుగైదులభించినవిగదా ! అయ్యవి యీమెచేతనే వ్రాయబడియుండునా?

గిరి—ఇంక నుసం దేహమెందులకు. ఈమెతోలుత నె వ్వనియధీనములోననో యుండెను అప్పుడీమె గంగారాముని ప్రేమించియో లేక తన్నాదరించు నాతనియెడగల్గు విరక్తిచేత నో యీతనికి లేఖనువ్రాసి యెల్ల యాతనిమోసగించి ఈ గంగారాముతో నరుదెంచియుండెను. మణిభూషణా! ఈగంగారామునికేమైన పనియున్నదా?

మణి—ఎక్కడనో పనిచేయుచుండెనని యేదలంతును.

కేశవ—మధ్య భవానిసింగు సంబంధమెట్లుగల్గెను?

గిరి—గంగారామునికాతడు స్నేహితుడు. ఇంతియే గాక యాతడు సుందరుడు. లీల యాతనిజూచి ప్రేమించి యుండును. కాకున్నయెడల నాతడే యీమెను దనవలలో దగుల్కొన చేసియుండును. యిందువిఫలమేమున్నది!

కేశ—మనోహర సేనుని సంబంధమో!

గిరి—మనోహర సేనుఁ డామెరూపముగాంచి ముగ్ధుడై
యామె నెట్లొ గలసికొని యుండవలయును. ఆమెకు ధనాశ
గొల్పి లోబరచుకొని యుండవలయును.

కేశ—మనోహర సేనునితో సంబంధము గల్గియున్నట్లు
దెలిసియు గంగారాముడిమెయెడ మక్కువగల్గి యుండునా?

గిరి—ఆమెనుగూడ దండించియే యుండును. గాని
యామె తగుణీయణియగుటచేతను యామెపైగల మోహమీ
తనికి దరుగకుండుటచేతను యామె నేమియుజేయజాలకయే
యాతఁడు మనోహర సేనునితో నొకటిరెండుసార్లు మాగృహ
మునకు రావలదని జెప్పియుండెను. అప్పటికిని యాతఁడు మాన
కుండుటచే నాతని వధించెను.

కేశ—తనకాంత పెరవానితో బోవుచుండ నామె
నేమియు జేయజాలక యాతని వధించుట కేనో కారణముండి
యుండును.

గిరి—ఊడియుండును. గాని యాతఁడు తనచారిత్ర
మును సర్వమును చెప్పకుండ మరణించుటచే నట్లు నిర్ధారణ
చేయుటకును వీలులేకున్నది.

మణి—ఇదంతయును గందరగోళముగా నున్నది.

గిరి—మణిభూషణా! నీకిప్పుడేమియు దెలియదు. లీల
నుగూడ బట్టుకొనినపిమ్మట సర్వమును నీకు చెప్పెదను. గాని

నీవు మాకొకనహాయము చేయవలయును. అదేమందువా ?
మే మామెనొక్కమార్తెన జూడకుండుటచే నాపెనుజూదియు
గుర్తింపజాలము. మా కనుచూసముగానున్నతరుణీమణిని నీకు
జూపిన నామెను గుర్తింపవలయును ఇంతియేగాక యామె నీ
యూర నెక్కడనైన నున్నదేమో పరికింపవలసిన భారమును
గూడ నీవు వహింపవలయును.

మణి—నాశక్తివంచనలేకుండ యత్నించెదను.

అనంతరము గిరిధరుడును కేశవలాలును యాగ్రహము
నకు దాళము వేసి మరల సీలుజేసి వెడలిపోయిరి ... ..

గిరిధరుడు కేశవలాలుతో పోలీసుతాణా కరిగినాడు.
లీలాగ్రహమున హత్యచేయబడిన యాతనియొద్ద దొరకిన కాగి
తములను వస్తువులను పరిశీలించుటకరిగెను. కేశవలాలా వస్తు
వులన్నిటిని దెచ్చి యాతనిముం దుంచెను. గిరిధరుడొక్కొక
వస్తువునే పరిశీలించుచు యజమానుని గుణప్రవర్తనము లిట్లుండు
నని వచించుచుండెను.

“ఈవాచీని బరికించినయెడల నాతడతిజాగరూకతగల
వాడనియు, నతిజాగరూకతతో వస్తువులను వాడుచుండు
వనుటయు స్పష్టమగుచున్నది. మరియు నియ్యది మిక్కిలి
విలువగలది యగుటచేత నాతడు ధనికుడగుట విదితముచే
యుచున్నది. కాని యాతని దుస్తులు విలువగలవి కాకపోవు
టచే నాతడించుక లోభగుణముగలవాడుగా దోచుచున్నది.”

అని యాగడియారము వచ్చటనుంచి యందలి కాగితములలో నొకటిరెండు పరికించెను. వానియం దాతనికి వచ్చిన యొక యుత్తరముగలదు. ఆ యుత్తర మీశ్రీనిధిచిరునామాకొక బంధువునిచే వ్రాయబడియున్నది.

“రామానందచటర్జీ”

1565-5 నెం. అలహాబాదు.”

గిరిధరుడు కేశవలాలతో “అయ్యో! ఈతఁ డీయూరు వాడుగాడు. అలహాబాదునివాసియని దోచుచున్నది. కావున నీనిలాసమునకు యీతని బంధువులెవ్వరైన నున్నయెడల రావలసివదని తెల్లగాము పంపుటమంచిది.” యని బల్కెను. కేశవలాల మంచిదని బల్కి తెల్లగామువ్రాసి యొకరక్షకభటుని చేతికిచ్చి పంపెను. గిరిధరుఁ డాయుత్తరమును వెనుకకుద్రిప్పి చూచెను అది కలకత్తానుండి వ్రాయబడియుండెను. ఆయుత్తర మెవ్వరు వ్రాసియుండిరో దనపుస్తకమున నోటుజేసికొని గిరిధరుడు మిగిలినవస్తువులను కాగితములను పరిశీలించెను. అం దేమియు గమనింపదగినవిషయములు లేకుండుటచే వానిని కేశవసేనున కందించి “మహాశయా! నేటికి హత్యచేయబడిన కడపటిమువ్వరిలో నొక్కనిచారిత్రముమాత్రమే యెఱుంగుట కవకాశములు గలుగుచున్నవి. ఇందువలన మన మన్నేషించు తరుణిమణిని బట్టుకొనుట కనువైనమార్గములు లభించునేమో యనుననుమాన ముదయించుచున్నది. ఇదిగో చూచితిరా! ఈ

యుత్తర మిగ్రామమునుండి వాయవ్యమునకును ఈలేఖ వ్రాసినయితని గలసికొన్నయెడల మన కీతనిచారిత్రము కొంత వఱకు దెలియగలదు నేనిప్పుడే యాతని గలసికొని మాటలాడి వచ్చెదను" అనుచు లేచి తనమోటారుపైకిలుపై కాళీఘట్టమున కరిగెను

గిరిధరుడొక గృహములోనికిరిగి చానడిలో నున్న యొక బాలునిబిలచి 'అబ్బాయీ! విశ్వేశ్వరచటర్జీగా రింట నున్నారా' యని ప్రశ్నించెను. ఉన్నారని బల్కుచు నాబాలుడు లోనికికి చటర్జీగారిని దోడ్కొనివచ్చెను.

గిరిధరుఁ డాతనికి నమస్కరించి "అయ్యా! తమతో కొన్నినిముషములు మాటలాడవలసియున్నది. నమయమీయ గోరెదను. అంత చటర్జీగా రభ్యంతరమేమి రండు కూరుచుండి సావకాశముగా మాటలాడుకొందము" అనిబల్కి గిరిధరున కొక యౌసనము జూపి తానొక యౌసనమున గూర్చుండెను. వారిరువురును యిట్లు సంభాషింప నారంభించిరి.

గిరి—అయ్యా! నాలుగైదుదినములక్రిందట తమగృహమునకు రామానందచటర్జీ యనువారలు వచ్చియుండిరిగా?

చట—అవును. వచ్చియుండిరి నాలుగైదుదినముల క్రిందటనే యిచ్చటినుండి వెడలిపోయియుండిరి.

గిరి—నారు వెడలిపోవునప్పుడు మీతో జెప్పియే వెడలిగా?

చట—ఆతఁ డీ గ్రామమున కరుదెంచి సుమారు 15 దినములు గానచ్చును. నచ్చిన పదిపండ్లెండు దినములవఱ కుల్లాసముగనే యుండెనుగాని యనంతరముమాత్ర మాతఁడేల కో యలహాబాదునకేగుటకై యాత్రత పడుచుండెనువాడు. మేమాతనిని యింకొక కొన్నిదినములుండవలసినదని ప్రార్థించి తిమి. ఆతఁ డుండుటకు వీలులేదని బల్కెను. ఒకనాడు వాడుక చొప్పున నాతఁడు సాయంకాల మైదుగంటలకిల్లు విడచి వెళ్లి యుండెను. కాని నాడతడు తిరిగిరాలేదు. మరునాడును యాతనిజాడయు గాన్పి పడయ్యెను. అందుచే నాతడు వెడలి పోయియుండునని మేము భావించితిమి. ఏమీ మీరాతనిగూర్చి యిట్లు ప్రశ్నించుచుంటిరి?

గిరి—మీకాతఁడు బాంధవుడా?

చట—కాదు స్నేహితుడు—మీ రెండులకాతనిగూర్చి ప్రశ్నింపుచుంటిరో దెలిపిరికారు.

గిరి—అయ్యా! ఏమనిజెప్పుకును. ఆతఁ డీనగరమున హత్యగావింపబడినాడు.

చట—ఎప్పుడు! ఎక్కడ! హత్యచేసినవా రెవ్వరు! హరిహరి! యెంతమాటవినవలసినచ్చెను

గిరి—ఆతని శవమును నాలుగురోజులుక్రిందట మేము గాంచియుంటిమి అప్పటినుండియు దర్శాప్తుచేయుచుంటిని.

చట—కట్ట! ఎంతటిదారుణము జరిగిపోయినది? అయ్యూ! ఆతఁ డెందులకై హత్యజేయఁబడియుండెనో దెలియ వచ్చినదా?

గి—లేదు ఆతనిశవము మాకుగాన్పించినయింటి యం దొకయువతి నివసించెడిది. కాని నాటినుండియు నా స్త్రీ గాన్పించుటలేదు.

చట—ఏమీ! యీతఁ డట్టిదురభ్యాసముగలవాడా?

గి—మీరాతని ప్రవర్తనమునుగూర్చి యేమైనదెలుప గలరను నాశతో నరుదెంచితిని.

చట—మీవలన విసిననూటవలననే యీతఁడీదురభ్యాస ముగలవాడని తెలిసికొంటిని. ఇంతకుమున్నెప్పుడును దుష్ప్రవర్తనమున కలవాటుపడినవాడని వినియుండ లేదు. వినఁటకవ కాశమైనను గలుగ లేదు.

గి—ఈతనికి ఒండువులెవరైన నున్నారా?

చట—లేకేమి.

గి—వారెవ్వరు. ఎచ్చటనున్నాగు.

చట—ఇరువురు కుమారులు. వా రలహాగాదులోనే యున్నారు.

గి—ఈతనిసీతిగతులనుగూర్చి మీరేమైనఁజెప్పగలరా?

చట—మంచియూస్థిపరుడు పరమలోభి. రెంరేండ్ల నుండి యుత్తరములు వ్రాయగా వ్రాయగా నిష్పడరుదెంచి నాడు. మృత్యువారనిని టీడ్చుకొని వచ్చినది గావలయును. కానిండు. ఆతనిశిష్యునికను భద్రపగుపబడియున్నదా? లేక దహనపరచిరా?

గిరి—మొన్ననే దహనపరచిరి.

చట—నాడే కడసారముగాబోలును. మంచిస్నేహ పాత్రుడు.

గిరి—అడుగమరచితిని. ఆతడు వచ్చినపుడేమైన సామానుగొనివచ్చెనా ?

చట—పెట్టెదెచ్చిన కూలిమనుష్యులకు కూలి యివ్వ వలసినచ్చుననియు, బండ్లకుబోయవలసి వచ్చుననియు నాతడు సామానేమియును గొనిరా లేడు.

గిరి—అంతటిలోభియా?

చట—రైలుఖిన్నులకు సామ్రా వ్యయింపవలసియుండు నని యెన్నడును యిల్లుగదలండు. కావుననే యీతనికి వ్యభిచారమున ప్రవేశములేదని మే మభిప్రాయపడుచుంటిమి.

గిరి—ఈయుత్తరము మీఠాతనికి వ్రాసినదగునా?

చట—అగును.

గిరి—ఈ ఎడనునకు తెల్లిగ్రాము పంపితిమి. కుమారులలో నెవ్వరైన నిచ్చుటకరుదెంతురా?

చట—తప్పక వత్తురు. నేనుగూడ వారికిఁ దెలియఁ జేసెదను.

గిరి—వారెవ్వరైన వచ్చినయెడల తమగృహమునకే వత్తురు. అవుడు వారితోమాటలాడుట కవకాశ మిప్పింప వలయును.

చట—తప్పక—కాని నాదొక్కప్రార్థన. ఈ కేసువిషయమున తమరు శ్రద్ధతోఁ బనిచేయుఁడు. మీకుఁడగిన వారితో షికమిచ్చెదను.

గిరి—అయ్యా ! ఈతఁ డేకాంతమణియింట వధింపఁ బడియుండెనో యాకాంతమణిని బట్టుకొనుటకై విశేషముగా యత్నించుచుంటిమి. ఆమె యీహత్యకే కారకురాలుగాక మరి రెండుమూడుహత్యలకు గూడ కారకుఁడైయుండునని మే మనుమానించుచున్నాము.

చట—ఆమెవలన యింకొకొన్ని హత్యలు కావింప బడినవా?

గిరి—ఆమెచే గాదనుకొనుఁడు; ఆమెకొంతకై యరువురు పరస్పరము వధించుకొనిరి.

చట—సుందోపసుందులకథ జ్ఞప్తికివచ్చుచున్నది.

గిరి—అట్లనే జరిగినది.

అయ్యా ! దిరుగయవసరమున్న తమదర్శనమున కరు దెంతును, ఇంకనాకు సెలవిండు. అని గిరిధనుఁడు సగౌరవ

ముగ్గుఁ బల్కెను. చటర్జీగారాతనిని కొలదిమీరము వఱకును సాగనంపి వెనుకకు మరలిరి.

గిరిధరుఁ డాతనికడ ననుష్ఠించున గృహోన్ముఖుడై యరుగుచు మార్గమధ్యమున గాన్పించిన కేశవలాలునకు దానరిగివచ్చిన విషయమును గూర్చి స్త్రువుముగి నెఱింగించి పెల్లిగ్రాముచూచుకొని యలహాబాదునుండి యెవ్వరైనవచ్చు ఎఱకు నిరీక్షింపవలసియున్నదని జెప్పెను.

* * * * *

హత్యజరిగి 5 దినములు గావచ్చినది. కాని హత్యయొనర్చినలీల యెచ్చటనున్నదియుఁ దెలియదయ్యెను. గిరిధరుఁడొక ప్రతిబింబమైన సంపాదింపవలయునని ప్రయత్నించుచుండెను. గిరిధరుఁడు మిణిఘోషణని వెంట నిడుకొని కలకత్తానగరమున పలువురు విలాసినులుండు ప్రదేశములకరిగి యందెందైన 'లీల' గాన్పించునేమో యని పరికించుచుండెను. ఇట్లుండ పెల్లిగ్రాము జూచుకొనిన నెంటనే బయలుదేరినచ్చిన రామానంద చటర్జీ కుమారుఁ డీశ్వరలాలు గిరిధరుని గలసికొనియెను. గిరిధరు చటర్జీగారియొక్క శవముగాన్పించిన దాదిగాగల విషయములన్నియుఁదెల్పి మీనాహనునగారిప్రవర్తన మెట్టిదని ప్రశ్నించెను. ఈశ్వరులాలాతని కిట్లనియెను. అయ్యా! మాజనకుఁడు పరమలోభి అయినను కళత్రనష్టమైనపిమ్మట, తిరుగవినాహముజేసికొనక, యొక వారాంగనతో సాహచర్యము

గలుగజేసికొనెయెను. ఆమెకునెలకు ముప్పదిరూప్యములు మాత్రమే యొసంగువాఁడు. మాకెవ్వరికిని యీసంగతి తెలియదని యాతనియభిప్రాయము. మేమును సకలమెఱిగియు నెఱుంగనట్లే ప్రవర్తించుచుండెడువారము. సుమాకొక సంసర్పరము క్రిందట నతనియనురాగమునకుఁ బాత్రురాలైన యావారాంగన మరియొకనితో వెడలిపోయెను. నాటినుండియు తలంపామె పైననే నిల్చి యెన్నఁడును యింటినుండియే కదలి బయటికైన వెడలడయ్యెను. విశ్వేశ్వరచటర్జీగా రెన్నియో యుత్తరములు వ్రాయుచుండిరి. కాన వారినొక్కపరిచూచి రావలసినదని మేమే యాతనిబలవంతపెట్టి పంపితిమి. మాయుద్దేశమేమన అందువల్లనైన నీతనిచిత్తమున కొకింతశాంతి గలుగునని, కాని విధివిధానము వేరుగనున్నది.

గిరి—మీజనకుఁ డేవారికాంతో సంబంధము గలిగి యుండెనో దెలియునా? ఆమెబంధువులెవ్వరైన నాయూర నుండిరా?

ఈశ్వర—ఆమెకు బంధువులెవ్వరునులేరు. ఒకముదుసలి యామెను బాల్యముననే కొనిపెంచి విద్యాబుద్ధులు చెప్పించెను. ఈమె యాముదుసలిని విడచివెడలిపోయినకొలది దినములకే యామె యావిచారమున మృతిజెందెను. ఆముదుసలికున్నయాస్తిని దాయాదులు పంచుకొనిపోయిరి.

గిరి—ఆమె పేరెవ్వరో దెలియునా?

ఈశ్వ—లీలాకుమారి.

గిరి—ఆమె ఛాయాపటమున్నదా?

ఈశ్వ—ఉన్నట్లే దోచుచున్నది. గరిగా జెప్పజాలను. నాయనగారి పెట్టెలో నుండవచ్చునని దోచుచున్నదిగాని యామె ఛాయాపటముతో నేమిపనియున్నది?

గిరి—ఆమెయే యీహత్యకు కారకురాలని మేనును మానించుచున్నాము. ఆమెను మే మింకొకసందర్భమున నన్నే పించుచుండ మీజనకునిహత్య మాకు దెలియవచ్చినది. కానిండు. గంగారాముడను నాతనిగూర్చి మీకేమైన దెలియునా? ఆతనిపేర నామె కొన్నిలేఖలు వ్రాసియున్నది. ఆతని బంధువు లెవ్వరైన నాయూరనున్నారా?

ఈశ్వర—నాకంతగా తెలియదు. గంగారాము పేరెన్నడును నేను వినియుండలేదు.

గిరి—పొటోయున్నదియు లేనిదియు నాకెట్లు తెలియజేయుదురు.

ఈశ్వ—నే నిరాశ్రయ బయలుదేరి వెడలిపోయెదను. రేపటిసాయంకాలమునకు గాని యక్కడికేగజాలను గదా? తమకెల్లుట పెల్లిగ్రాముమూలమున తెలుపగలను.

గిరి—మంచిది. ఉన్నయెడల రిజిష్టరుపోస్టులో ఆ పొటోను బంపుడు. అవసరము దీనినవెంటనే మీకు తిరుగ నద్దానిని బంపెదను.

ఈశ్వర—అట్లే చేయవచ్చును.

అనంతర మీశ్వరలాలు గిరిధరునిచేత ననుజ్ఞగొని నెడలిపోయెను.

ఆరవ ప్రకరణము.

శిష్యులాలని యత్నములు.

అలహాబాదునుండి లీలాకుమారి పోటోవచ్చినది. గిరిధరు డాఢాచూపటమును మణిభూషణునకు జూపించెను. ఆతఁ డాఢాచూపటము లీలదే యగునని దృఢపరచెను. పటము దొరుక నంతవఱకును పటమైన దొరకిన చాలునని పరితపించిన గిరిధరుడు పటముదొరకినపిమ్మట నేమిచేయుటకును దోషక యాలోచించుచుండెను.

ఆమెకలకత్తాలో నున్నదా? లేక తన్నెట్లును పోలీసులు వెతకిపట్టుకొందురనుభయమున గ్రామాంతరమున కరిగియుం డెనా? యనుసందియము దీరక నాత డెక్కుడుగా నాలోచించు చుండెను. ఇట్లుండ 1978-5 గృహమునందలి యువకుడు గిరిధరుని ఫోనులో బిలిచెను. గిరిధరుడు ఫోనునకు చెవియొగ్గి విని యెను. ఆతఁడు తక్షణమే బయలుదేరి రావలసిన దని కోరి యుండెను. తోడనే గిరిధరుడు దుస్తులను మార్పుకొని మోటారుసైకిలుపై నచ్చటికరిగెను.

గిరిధరుఁ డాయువకుని గలసికొనియెను. ఆతఁ డావృద్ధుఁ
రాలు సామానును గైకొనిపోవుటకు వచ్చియుండెననియు
మరల త్వరలోనే కలకత్తావిడువనుండె' ననియు దెల్పెను. గిరి
ధరుఁ డాతని కిట్లనియెను. 'ఆమెతో నొకపరి మార్పిడికంటె కవ
కాశము గలిగింపవలసిన' దని బల్కెను. ఆతఁడు గిరిధరు నొక
యాసనముపై గూర్చుండబెట్టి లోనికిరిగెను. కొన్ని నిమిషము
లలో నాతఁ డీచలికరుడెంచి "అయ్యా! ఆమె తమతో మాట
లాడుట కిప్పుడే రానున్నది. కాని యామెకును కుమారుని ప్రవ
ర్తనమంతయును దెలిసియుండి దని దోచుచున్నది" అని
బల్కెను. గిరిధరుఁడు యామె కెంతవఱకు దెలియుకో దెలిసి
కొందము. తదుపరి కత్తవ్యమాలోచితము వీక్షింప మాట
లాడుచుండగనే యొకవృద్ధులూ లచటికరుడెంచి కొలదిమార
మున నిలువబడెను. గిరిధరుఁ డామె కిట్లనియెను "అమ్మా!
నెలదివముల క్రిందట నీయంట మగణించిన భవానీసింగు మీ
కేమగును?

'కుమారుడు'

'శమ నివాస బ్రాగ్మామమేహ'

"కాదు. సమీపముననే యున్న యొకకుగ్రామము"

'నాటిదివమున డాక్టరుబాబును రమ్మని భోనుచేసినది
తమ రేనా?'

"అగ్గును"

‘మేము గోనికనచ్చునపు డొకసమేన జీవమున్నట్లు దోచుచున్నదని బల్కితిలే అయ్యది మీకెట్లు దెలిసినది. ఆనాడు జరిగినవారివాగ్దాన మేమైన మీరువినియుంటిరా?’

‘లేదు. రివాల్వరుచప్పుడు విని గోనికరుడెంచితిని. నా కుమాగుడు బాకుపోటు సరిగా గుండెలకు దగులుటచేత వెంటనే మరణించెను. గుండుదగిలిన యాతడు కొట్టుకొనుచుండెను. అతని దురవస్థబాది యాతడైన బ్రతుకునేమో యని సమీపముననే 1989-3 గృహమున డాక్టరుబాబు కలడని యెఱింగియుండుటచే ఫోనుచేసితిని. ఫోనుచేసిన 5 నిమిషములకు డాక్టరుబాబు వచ్చెను.’

“మీరు క్రిడపూరునుండి ఎచ్చటకు బసమాగ్గుటకు కారణమేమి?”

‘అక్కడ సౌఖ్యముగా లేదని చాకుమాగుడే యిక్కడిబసచూచి హాస్యాడియుండెను.’

ఆమెపల్కులాలించిన సిమ్మట గిరిధగుఁ డామెవలన తెలియదగిన యంశములు లేవని నిశ్చయించుకొనియెను. అనంతర మాతఁ డామె కిట్లనియెను. ‘తల్లీ! తమకుమారుడు నిష్కారణముగా మోహపిశాచమునకు బలియయ్యెను. మీరు లేనపుడు మీపెట్టెలను దెరచి పరిశీలించగా నొకయుత్తరము లభించినది. ఆయుత్తరములో నొకవారాంగిన మీకుమారునివలచి యాతనిని దసవీధికి కాపురమునకు రమ్మని ప్రార్థిం

చియుండెను. ఆతఁ డామెకోరిక ననుసరించియే యిచ్చుటకు వచ్చియుండెను. ఆవారాంగనయు నీసమీపముననే నివసించుచుండెను. అని నమస్తవిషయములు దెల్పి యామెకడ ననుజ్ఞగొని వెడలిపోయెను.

గిరిధరుఁ డామెవచ్చినయెడల నేమో తెలియగలదని యాశించెనుగాని యామెవలన గూడ నేమియు దెలియదయ్యెను. హతాశుడై యాతఁడు గృహోన్ముఖుఁ డయ్యెను.

* * * * *

గిరిధరలాలు కేసునిషయమై యేమిచేయుదునాయని యాలోచించుచుండగా కేశవలా లరుదెంచి 'అయ్యా! మనము నీలుచేసినయింటియజమానుడు వచ్చియున్నాడు. తనయద్దె పోవుచున్నదనియును, తాళము దీసివైచి సామాను భద్రముచేసికొనివలసినదనియును నోటీసు యిచ్చిపోడు. ఏమిచేయుటకును దోషక మిచ్చెన శరదెంచి యున్నాను" అని బల్కెను. గిరిధరుడు "దీనికాలోచన యెందులను ఒకమానము దినములువఱకు సామానుదీయుటకు వీలులేదనియును, అపుడాసామానును నిక్రమించి యాతనికీడువలసిన బాడుగ యిచ్చినై దెదమనియు ప్రత్యుత్తరమిమ్ము. నీవట్లు వ్రాయుటగాదు. సూపరెంటుదొరవారిచే నట్లు గ్రామించుము. దానితో నాతఁడుచూరాడగ యూరకుండును.' అని జెప్పి వెళ్ళియు నెట్లనియెను 'మనకీమె గోటోలభించినది. కాని ఇండు

వలస నామెను సరిగా గుర్తింపజాలము. ఇంతియేగాక గంగా రామునిచారిత్ర మ్మెట్టో దెలియవలసియున్నది కావున నే నొకసారి యలహాబాదున కేగి రావలయునని తలంచుచున్నాను భవానిసింగునకును లీలాకుమారికిని మొట్టునంబంధముగలసెనో దెలియరాకున్నది. నేనావృద్ధురాలి కేమైన దెలిసియుండునేమో యనిదలంచితినిగాని యామెకు కుమారుని దుర్నడతనుగూర్చి యేమియు దెలియకుండెను? కేశవలాలు 'మనకు గంగారాము చారిత్రము దెలిసినను దెలియకున్నను లీలాకుమార్తెను బట్టుకొనుటకు దగిన ప్రబలనిదర్శనములు గావలసియున్నవి. ఇంతకును యామె మనకు లభించినప్పుడు గదా! ఆమెయీ కలకత్తాయందున్నదో లేక నెక్కడికైన పోయియున్నదో దెలియనయ్యెను. ఆమె యింకను కలకత్తాయందే యున్నచో నింకొకటి రెండు హాస్యానుకూడ జరుగగలవని దోచును. ఆమెకారణమున ప్రసహించు నీరక్తవాహిని కంతుగలుగుట యెన్నదోదెలియకున్నది. ఇట్టిపరిస్థితులలో మీరలహాబాదున కేగినయెడల కార్యసాధనమున కింకను విలంబమగుటతప్పదు. అనిబల్కెను. గిరిధనుడు "నేనును నట్లేదలంచుచుంటిని. ప్రభుత్వమువా కొనంగినగడవులో నించుమించుగ రెండు మాసములు గతించినవిగాని చేయవలసిన కార్యమును నావ గింజంతయైన జేసియుండలేదు. కర్తవ్యమునుగూర్చియే నే నన య మాలోచించుచుంటిని' అనిబల్కి మిన్నకుండెను. వీరి

ల్లు మాట్లాడుచుండగ నొకపోవుజవాను కొన్నికవరులనుదెచ్చి
గిరిధరున కొనంగెను గిరిధరుడన్నియునున్న చదువుకొని కేశవ
లాలును వినుమని యిట్లు చరువసాగెను.

‘నీకొనంగిన గడువు మూడుమాసములలో రెండు
మాసములు గతించినవి. ఇకను యాయునతీమణిని
గూర్చి యేమియు నావోకి లభించి యుండ లేదనుట
తెల్లమగుచున్నది. కావున నింకనైనను త్వరలో నీకే
సునందు పనిజేయుట చాలించి యశిత్వంలో నీపతికు
నోట్లనృప్తిసిగూర్చి జరుగుచున్న యత్నమును బాల్సన
వలసినది.

కమీషనరు.”

ప్రభుత్వమువారివలనకూడ మాటనచ్చుచున్నది. కావున
నిష్పడలహాబాదునకు బోవుట లగ్గుగానోపదు. కావున నిచ్చ
టనుండియే యత్న మొనరింపవలయును. కేశవలాలును యా
తని యభిప్రాయముతో నేకీభవించెను. అనంతర మిరువురును
సూపరెంటును దర్శించి యాగృహాయజమానున కుత్తరము
వ్రాయింపవలయునని బయలుదేరిరి.

గృహాయజమానుడును, తానొసంగిన నోటీసునకు
సరియైన సమాధానము రామింజేసి దొరవారితో మాటలా
డవలయునని యరుదొచియుండెను. ఆతడు సూపరెంటు
గారితో మాటలాడుచుండగనే గిరిధరుడును కేశవలాలును

నూపరెంటును దన్నింపవచ్చి యుండిరి. నూపరెంటు వారల నురావించి యుచితాసనములగూర్చుండ నియమించి యలని నోటీసుసకు మీరేల జవాబుసాగరైరని కేశవలాలును ప్ర శ్నించెను.

కేశవలాలును, గిరిధరుడు జెప్పినట్లకే జెప్పెనుగాని యా గృహాయజమానుఁ డియ్యా! సమాచారండుమాసములయదై రావలసియున్నది. 3 వ మాసముగూడ నద్దేలేకున్నచో నిం చుమించుగా నాకు 3 వంజలరూప్యములు రావలసియుండు ను. అంతెవిలువగలుగునాస్తి యాయుంటుండునో యుండదో యెవ్వరుజెప్పగలరు. నాకు రావలసినమొత్త మాగృహో పకర్ణము లమ్మిన రానెయెడల ప్రభుత్వమువారు లోటు ధనిమొసంగుట కంగీకరించినయెడల నొక మాసమువఱకట్లే నాగృహమును మీస్వాధీనములో నుంచెదను. అందులకెట్టి యభ్యంతరమునులేదు." అనిబల్కెను. అపల్కులాలించి నూప రెంటాతని పల్కులు యుక్తముగా నుండెడియు ప్రభుత్వ మువారింక నావిషయమున నొక్కకాసైనను వ్యయపరుప నంగీకరింపరనియు, వచించి కేశవలాలున కిట్లనియెను. 'మీరు నేడు పత్రికలలో ప్రకటించి దండోరామూలమున దెలియ బరచియు రేపటిదినంబున సామానంతయు విక్రయింపుడు. వచ్చినయర్థమున సీతనికెరావలసిన రూప్యములొనంగి కేషిం చినధనమును సర్కారుఖజానాకు నామెపేర జమకట్టియుంచు'

దని యాజ్ఞాపించెను. గిరిధను డిగ్గి దొంగారి మాటల కెదురాడ నేరక యందులకంగీకరించెను

మరునాడు బ్రికిలలో నిల్లు స్రమరింపబడెను.

“లోయర్ చిట్టూరులో 1946-5 గృహమున రెండు మాసములకు పూర్వ మొక శవము పడియున్నదనియు నందుండివా రెక్కడికేగినదియు దెలియకని యీయరికే ప్రకటింపబడియెను. ఇప్పుడు టనున్న గృహోపకరణములన్నియు నాయొంటియొద్దనే పోలీసువారి యాజమాన్యమున వేలము వేయబడును. సాటవారులు సొమ్మును వెంటనే చెల్లింపవలయును. ఇతర వివరము లెరుంగగోరువారు గిరిధను బాలుగారినిగాని, ఇనస్పెక్టరుగారినిగాని కలసికొని మాటలాడవచ్చును.

మరియు దండోరామాలమున 1946-5 గృహమునొద్ద గృహోపకరణము లన్నియు వేలమువేయబడునని చాటింపించిరి.

మరునాడు వేలమునకై యొక్కొక వస్తువునేదీసి జాపితా వ్రాసి సర్వమును సిద్ధపరుచుచుండిరి. గిరిధనుడు, కేశవలాలు, మణిభూషణుడు సామానంతయును పరిశీలించి రాదగిన వెలలు నిర్ణయించుచుండిరి. చాలభాగము వస్తువులన్నియు నమ్మడువోయెను. ఇంకను గొన్ని వస్తువులు మిగిలియున్నవి. ఒకపరువును మంచమును విక్రయించుటకు దీసికొనివచ్చిరి. ప్రజలకా మంచమును బాగుగాజూపుటకై యందున్న పరువును జాప్త

చుట్టి. అప్పుడామరాచముపై నొక బ్యాంక్ ప్యాన్ పుస్తకముం
డెను కేళిలాలాబు పుస్తకమునుదీసి గిరిధరున కొనగెను గిరి
ధరుఁ డాపుస్తకమును దెరచి యొకింతపఱిశీలించి, యంశేమి
చూడెనోగాని, వెన్నిధిగిన్నచండమున సంతోషపులకాంకితుం
డయ్యెను. కాని యాతఁడు దనసంతోషమును లోలోన మఱగు
పఱచుకొని, యొకను నేమే, లభించునేమో యను నాశతో
సాయంకాలమువఱకును నిరీక్షించెను ఒకటిరెండు వెండి
గిన్నెలమాత్రమే మిగిలియుండెను. ఆగిన్నెలపై “లీలా
కుమారి” యని పేరుండెను అక్కారణమున నయ్యచి యామె
నామమును రూఢిపరుచుటకు నిద్రాసముగా నుండునని దలం
చి వానిని విక్రయింపక, యాప్యాన్ పుస్తకమును వెండిగిన్నె
లను దనయొద్దనుంచుకొనియెను నాడురచ్చిన ద్రవ్యమునుండి
గృహాయజమానునకుఁ జేరివలసివసాము నొసంగి యమ్మును
గానివస్తువులను, శేషించిన యేబది రూపాయలను సర్కారుపర
ముగావించి గిరిధరుఁడు స్వగృహాభిముఖుడై చనియెను.

నాటిరాత్రి గిరిధరుఁడు భోజనాదికముల నతిత్వరిత
ముగా నిర్వర్తించుకొని యొకయిజ్జీనైరులో పగుండి బ్యాంకు
పుస్తకమునుదీసి యందలిపత్రములు తిరుగవైచెను. కడపటి
పత్రమున నొకసారిగా వేయిరూప్యములు బ్యాంకినుండిదీసి
కొనబడియుండెను. ఇంకొక వేయిరూప్యములు మాత్రమే

నిలువయుండెను. బ్యాంకినుండి సాముదీసికొనిన తారీఖును బరికించెను తోడనే యాతని కేమిచోచెనోగాని యటనుండి లేచి తనై రీపుస్తకముదీసికొని తిరుగవైచెను. గంగారాము మరణించిన దినమునకొక పదిదినములకే ద్రవ్యముదీయ బడియుండెను. మరికొలది దినములకే యామెగృహమున మరి యొకహత్య జరిగియుండెను. నాడే యామెగృహముచువీడి వెడలిపోయియుండెను. అనంతరమాత్రం డిట్లు వితర్కించు కొనియెను.

“గంగారాము వధింపబడుటయు భవానిసింగు వధింప బడుటయు నీమెకుదెలిసియేయుండును. పైగానిమెకు మేమా మెకొఱకు యత్నించుచుంటిమనియు దెలిసియుండును. ఆకా రణముననే యామెబ్యాంకులోనుండి ధనముసంతయు సంగ్రహించుకొని వెడలిపోవనెంచెను. కాని బ్యాంకివాగు ద్రవ్యమంతయు నొక్క మాగుగా నీ మెకుండుటచే నామె యుచ్చటనే యుండవలసివచ్చియుండునా. అనంతరమామె యనుకొనని యట్లు రామానందచటగ్గి యామెను జూడవచ్చియుండును. ఆతనితోనేగుటకిష్టములేక నామె యాతనివధించి యింకనిచ్చట నిలచుట లగ్గుగాదని వెడలిపోయియుండును. అయ్యదికాదేని యామెను వేరొకడు వలచి రా యామెతోసంబంధముగల్గి యుండెను. ఆతండ్ రామానందచటగ్గిని వధించి లీలాకుమారి నిగూడ దోడ్కొనిపోయియుండవచ్చును. అట్లయినయెడల లీల

యింకను కలకత్తానగరమును విడచియుండదని తలంపవచ్చును. హ్యాన్ వుస్తాక నునుబట్టిచూడగా నామెయే స్వయముగా నేగి ద్రవ్యమునుకీసికొనియున్నట్లు దోచుచున్నది. అట్లే కాని యెడల నామెస్వయముగా బ్యాంకికిఁ బోవలసినపని యుండదు. అని వితర్కించుకొని మిగిలిన వేయిరూప్యములును దీసికొని టకామెయత్నింపకమానదు. కావున నపుడామెను బట్టుటకు వీలుగల్గును. ఇప్పుడొకసారి బ్యాంకుమేనేజరుగారిని సందర్శించి వారికీవృత్తాంతమంతయును దెలిపి యావేయిరూప్యములును యామెచేతులనుబడకుండఁ జేయవలయును. అనుచు బెద్దయుంబ్రొద్దు వితర్కించుకొని యాతఁడు సుమాగు పదు నొకండుగంటలకు నిద్రించెను.

వీడవ ప్రకరణము.

యాసపై ఖాను.

గిరిధరు డాదయఃకున మేల్కొంచునప్పుడికి సుమాచే డుగంటలు దాటివది. అతఁడు కాల్యముల శ్వరలో దీగ్గుకొనినాడు. చేయవలసినకార్యక్రమముగూర్చి యాలోచించుచుండెను. ఇంతలో కేశవలా లరుదెంచెను. గిరిధరు డాతనినొక కుర్చీపై గూర్చుండ నియమించి యిట్లులనెను. “నేనిక్కడనే యుండి పనిచేయవలసియుండుట నిశ్చయమయ్యెను. కాని యామెను బట్టుకొనినవిన్నుట కేసు సరిగా నడుపుటకు వల

యువకరముల సంపాదించుట వానశ్యకమై యుడుటచే నలహాబాదున కొకయిన స్వేచ్ఛకును బంపవ యును. లేదా యచ్చటి పోలీసువారి కిక్కడివిషయములన్నియును దెల్పి లీలాకుమారియొక్క ఫోటోనుబంపి యామెయొక్క చరిత్రమును సంపాదించవలయును. ఇంతియగాక గంగారాముయొక్క చరిత్రమంతయును గూడ నెఱుంగవలయును అచ్చటికి బంపుటకు దగినవాడెవ్వడైన నుండెనా? లేక పోలీసులపేర ప్రాసని వారివలననే సకలమును గుర్తెఱుంగుట మేలా? ఈవిషయమును మీరుగూడ నాలోచింపు”డని బల్కెను.

కేకవలూలు కొంతవడి యాలోచించి యారనికీట్లని యెను. ‘ఇచ్చటినుండి యలహాబాదునకు బంపుటకు దగిన సామర్థ్యముగలవాడెవ్వఁడు లేడు. అక్కడిపోలీసులనే దర్శింపుచేసి దెలుపవలసినదని వ్రాయుట మేలుకాని వారిరిపోర్టు నచ్చునటను నిరీక్షింపవలసి యుండునేమోగదా’ యని బల్కెను. గిరిధరుఁడు ‘మనము నిరీక్షింపవలసి నచ్చునని యాలోచించుచుంటిరా! నిరీక్షింపక నిప్పుకు చేయునదేమున్నది? ఆవిషయ మటుంచుడు. మనముచేయు లసిన ప్రయత్నములు చేయుచుండము. ఆమె యీలోపుగా పట్టుపడినయెడల, అపుడామెయందు నే నురోపణ జేయుటకు వీలులేనియెడల అలహాబాదుపోలీసువారి రిపోర్టు వచ్చునటను యామె నరెప్పులోను చరచ్చును. లేదా యపుడే నేనేగి కావలసిన పరి

కరములతోబాటామె చారిత్రమును గనుగొనివచ్చెదను. కావున నేడవశ్యము నుహాబాదున బుత్తరము వాయుడు.' అని బల్కెను.

కేశవలా బుత్తరమును వ్రాసి పంపెదననిబల్కి యింకను జేయవలసిన కార్యములేమైన గలవాయని ప్రశ్నించెను. గిరిధరుడు లేవనియెను. కేశవలాలు పునర్దర్శన మెప్పుడని ప్రశ్నించెను. గిరిధరు డగర్వమగునెడల మూడుగంటలకు తాణాకరు దొరచెదనని బల్కెను. కేశవలాలు వెడలిపోయియుండెను. గిరిధరుడు గడియారమువంక జూచెను. సుమారు పదిగంటలై యుండెను. అతడు బ్యాంకికి సరిగా పదునొకండుగంటలకు జోవ సంకల్పించుకొనిభోజనాదకముల నిర్వర్తించుకొన నేగెను.

* * * * *

గిరిధరుడు బ్యాంకికి సరిగా పదునొకండుగంటలకే గెను ప్రసిద్ధమమున నాతడు పరాబుగానున్న యూనైటెడ్ ను నొక మహమ్మదీయుని గలసికొనియెను. అతనితో నిట్లు ప్రసంగించెను.

గిరి — ఈప్యాన్ బుక్కులో నుదాహరింపబడిన విత్ డా యల్ చేసిన వారెవ్వరో మాకు గావలసివచ్చినది.

యాసఫ్ — ఆపుస్తకముగలవారే ద్రవ్యమును తీసికొని యుండును. ఆనిషయ్యమునమీకు సందేహమెందులకు?

గిరి—అమాత్రము దెలియకపోలేదు. కాని ఎరు స్వయముగావచ్చి తీసికొనియుండిరా? లేక ఏడంటుద్వాగా దెప్పించుకొనియుండిరా?

యాస—అసంగతి ఎప్పుడెట్లు తెలియగలదు... కాని మీరెవ్వరు. ఈపుస్తకము మీకెల్లనచ్చినది. ఇప్పుడు మరల ధనమును విత్త్రాచేయుటకు వచ్చియుండిరా?

గిరి—పుస్తకము గలవారియొద్దనుండియే దీసుకొని వచ్చితిని.

యాస—ఎప్పుడు? (పుస్తకమున జూచి) విత్త్రాచుచు టకు వీలులేదే—

అట్లు మార్గమును పుడుకొని ముఖభావములన్నియు. గిరిధరుడు పరికించుచుండెను. ఆతడు యీమహమ్మదీయుఁ డేల నాప్రశ్నలకు సమత్తమి మిమడియ్యెను. అని యాగో చించుచు నిరకనామతో మాటలాడినయెడల లాభముండ దని యెంచి దొరను గలసికొననేగెను. దొరగారి కాపుస్తక మునుజూపి యీవిత్త్రాయల్ చేసినదెవ్వరో యాసంతకము నమోనా గావలసియున్నదనియును, ఆమెకు యిరకను బ్యాకియందు నిలువయున్న పైకమును త్వరలోనీయక నిలి పియుంచవలసినదనియును, అట్లు నిలుపుటకు వీలులేనియెడ ల సామ్యము విత్త్రాచేయుటకు వచ్చినవారిని తక్షణమే పోలీసువారికి వప్పగింపవలసినదనియు జెప్పెను. దొరగారా

తనిజూచి మీరేల యీవిషయము నెఱుంగుటకు యత్నించు చున్నారని ప్రశ్నించెను.

గిరి—అయ్యా! ఈమెయింట నొకహత్యగానింపబడి యున్నది. ఆమె శుద్ధశుష్కలైయున్నది. ఆమె యాచోకి దెలియక మేము పరితపించుచుంటిమి. మాకీపుస్తకము నిన్నటి దినముననే లభించినది. ఈమార్గముననైన నామెను బట్టుకొనగలమేమోయని యాశించుచున్నాము. కాని ఈసంగతి మాత్ర మితరుల కెప్పుడో దెలియనీయవలదని నాయభిప్రాయము.

గిరిధరుని కలువలాలించి పిమ్మట దొరగారును “ఆమెనుబట్టి త్వరలో బంధింపవలయును ఇట్టివారలకు స్వేచ్ఛ యొసంగుటెంతమాత్రమును మంచిదికాదు. మావలన గలుగవలసియున్న సహాయమున కెప్పుడును మీరు లోటు గలుగదు. ఈపుస్తకమును మీచెంతనే యుంచుకొనుడని పుస్తకమును బారవైచికొనినవారు సొమ్మును పీకకొన యర్జీ పెట్టినకాగితములన్నియు నాకడకు రాగలవు. అపుడునేను పరిశీలించి యామెనుబట్టి దళభాస్తు బెట్టినయెడల తమకప్పగించెదను.” అని బల్కెను. గిరిధరుడందులకు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా నమస్కరించి యామె సంతకమును జూపుటకు వీలగునాయని ప్రశ్నించెను. దొరగారొక గుమాస్తాను బిలిచి యాతనికానాడు విత్ డ్రాయల్ చేసిన వారియర్జీలను గొనిర

మాస్తాల్లెగును ౩ గంటల కే వెడలిపోయియుండిరి. గిరిధరుడు దానకుదెచ్చిన కావ్యమును పూముగానియ్యెనని కలంచుచు బ్యాంకింగమీషన్ ను దగులుచుండెను. ఒక బ్యాంకినాకరు గ్రామమున డెలివరీ (Delivery) చేతున మిగిలిన యుత్తరములగొని యాఫీసున కరుదెంచుచుండెను. సాధువాతని నమిపించి పరాబుగారిబన యొక్కడనని ప్రశ్నించెను.

నాక—పరాబుగారితో పనియున్నదా?

గిరి—లేదు. అయింటినమిపమున మాబంధువు డొక్కడు నివసించుచున్నాడు. అతని దర్శింప నెంచితిని.

నాక—బాబజారులో.

గిరి—బాబజారులోనా? ఇంటినెంబరు తెలియునా?

నాక—1498-3 నెంబరుగృహము.

గిరి—మంచిదిగాయనా? అచ్చోకేగి ౨౩ చూపుజేసిన మా బంధువుని గలసికొనగలను.

నాకరాఫీసులోకి వెడలిపోయెను. గిరిధరుడు గమనశీగమును రెట్టించి బాబజారునకేగెను.

* * * * *

1498-3 నెంబరు గృహముక సాధారణముగా చిన్న రెండంతస్తులధవసము. అయింటక్రిందిభాగమున యూనఫ్ ఫానును, పైభాగమున సింకోకరును గాపురముండిరి. అయింటికెగుట నాక టీషాపుగలదు. (Tea Shop) గిరిధరుడా టీషాపు

లోనికరిగి గూర్చుండి యానభోఖానిని రాక గమనించుచుండెను. అప్పటికి సమాచారముగట్లు కావచ్చినది అప్పటికి కను యానభోఖాను ఎచ్చియుం లేదనుట దెలిసికొని త్వరలోనే యాతడరుదెంచునని నిశ్చయించుచుండెను. ఆషాఢయజమాని యాతని సమీపించి “అయ్యా తేనీరునుగొనికమ్మని సెలవా”యని ప్రశ్నించెను. ఊరక నచ్చట గూరుచుండుట యనుచూసమునకుఁ గారణమగునని భలంచి గిరిధరుడు తేనీటిని గొనిరావలసిననని బల్కెను. షాఢయజమాని టీదెచ్చుటపై లోనికరిగెను.

గిరిధరు డిట్లునుకొనియుండెను. సాయంకాలము 9 గంటలకే యాభీనునువడిలి వచ్చివచ్చి దెలియవచ్చినది. అట్టియెడ నీతఁడెన్ని దారున్నగ దాటుచున్నగు గృహమునకు రాదయ్యెను ఇంతకాల మింతడక్కడ గడిచియుండెనో గదా యనుకొనుచుండగా యానభోఖాను వినిపించెను. ఆఁ ఊరకమంట నీసాను గొని లోనకేళుచుండెను. అయ్యట గాంచి ఎదియేమి? నేను దుగభిప్రామమునో ఎచ్చియుండలేదుగదా? యని యనుకొనుచు—ని కనువశిలంప వలయునని నిశ్చయించుకొని యెను. ఇంతలో నొకడు తేనీటిని గొని వచ్చి యాతని ముందుంచెను. కాని గిరిధరుడతడు తేనీటిని గొనితెచ్చుట గమనింపలేదు. అప్పుచ్చియుంతయు యానభోఖానువైననే యుండెను. అతడు దానిని టీ గుమ్మము

కడ నిలచి తలుపుతట్టెను. అంతలోనుండి 8 సంవత్సరముల వయస్సుగల యొక బాలిక నచ్చి తలుపుతెరచెను. ఆతడు లోనికికేగెను. గిరిధరు డాగ్తహమును సమీపించ నొనెను. కాని పలువురు తన్నుచ్చట జూచుటచే నచటికేగిన దన్ను సంశయింతురని తలచి యటనుండి వెడలిపోవలయునని తే చెను. అప్పు డాతడు బల్లపైనున్న తేనీటిని జూచెను. తోడనే యాతడు టీ త్రాగకుండ వెడలిపోయిన నితరులయనుమానమునకు గురియగుచునని తలచి మరల గూర్చుండి టీ ద్రాగెను. అనంతర ముతడు యజమానన కీయవలసిన డబ్బుల నొసంగి యటనుండి వెడలిపోయెను. ఆతడొక మగుగున కరిగి తనవేష మొకిత మూర్ఛకొని తొల్లిటి యుడుపుల నొకవో భగ్తవగచి యానభాను గృహమువరక కరుదొచ్చుచుండెను. అప్పుటికి సుమారెనిమిది గంటలువాటి యుండెను. యానభాను వీధిగుమ్మరుగడ నిలిచియుండెను. గిరిధరు డాతనిని మారముచుండిన దింకిని సమీపించక మారముననే నిలచి పరికించుచుండెను. లోపలినుండి బాలిక యగుదొచి యానభానుని సమీపించి మరల నెప్పుడువచ్చెనని ప్రశ్నించెను. స్వరలో వచ్చెనని బల్కి యామెను లోనికికేగి తలుపు వైచుకొమ్మనియె; యానభాను గుమ్మరుచుదిగి నడచుచుండెను.

గిరిధరుఁ డాతని వెంబడించెను. ఆతఁడును చివరికి నడచుచుండెను. తనవెంటఁగంటి వచ్చు గిరిధరు నాతఁడు గుర్తించియుండమిచే నెచ్చటివలె నొకయింటి గుమ్మమునకు నిలచి తలుపుతఱ్ఱెను. లోపలినుండి యెవ్వరో తలుపుదెరచిరి. యానభీఖానుఁడు లోనికికేగెను. తలుపులు మెట్టనే మూయుటకై. గిరిధరుఁడు లోనబ్రవేశించుట కనువగు మార్గమేమైన బోధించునాఁగాని యాలోచించుచు పరిసర ప్రదేశముల బరికించెను. అతని కచ్చటనుండి కడలిపోవలయునని శేడు లోనికికేగుటకు మార్గము గాఢింపకున్నది. అక్కఱగాని నాతఁడు సమీపముననున్న బీటులోనున్న రక్షకభటుని బిలిచి తనజేసునగుదాన్న నోటుబుక్కుపై కేశవ లాల్లన కొకఁడు నగమును వ్యాపి యుద్ధాసిని యానక్షక భటుని కొనఁగి కూర్చున్నచో గొర్రావలయును అని బరిపెను.

యానభీఖానుఁ డివేశించిన గృహ మొక సామాన్య మైనది. ఆయింటికి వెరుకవైన మరియొకరి టవ్యసాధ మున్నది. ఆగృహములోనుండి వెలికేగుటకు వీధిద్వారము గాక మరియొక గేటుగొమ్మము గూడ నున్నది. ఆగేటు తలుపులు లోనబంధింపబడియుండెను. గిరిధరుఁ డాగేటును సమీపించి మొదలెంచెను. ఆమార్గమున లోనికికేగుట సులభ ముగా గాఢింపచేను కాని అచ్చటికిఁండి యిదిలోని కేగు

టకు మార్గముండఁగల నచ్చటికేగుట వృథాయాసమగునని యాలోచించుచు నింక యాలోచనములతో కాలమును వ్యర్థముజేసిన కార్యము మించివచ్చునేమో యను సందియముతో గిరిధరుడు తలుపులపై కాలువేసి పైకెక్కి సునాయాసముగా లోనికేగెను. కాని యటచున్నయెడల లోపలివారి సంభాషణగాని యటుకుడు గాని వివచచ్చునేమో యని యొకించుకకాలము నిలచి వినియెను. ఎట్టియలుకుడును వినరాలేదు. అతడు పరిశీలింపగా నొకమార్గము గాన్పించెను గాని యామార్గమింటిలోనికి గాక వేరొకదొడ్డిలోనికి బోయియుండెను. గిరిధరు డచ్చటికి గూడ బోయెను. కాని, మింటిలోనికేగుట కనునైనమార్గము గాన్పింపదయ్యెను. లోపలనున్న వారిసంభాషణముగూడ వినిపింపదయ్యెను. అతడికిను నటసుండినయెడల కేశవలాలరుదెంచునేమోయనియును—యాసభాను వెడలిపోవునేమో యనియు సందియములతో వీధిలోని కరుదెంచెను. అతడురుదెంచి నచ్చటికే కేశవలాలు 4 గురు రక్షకభటులతో నచ్చటి కరుదెంచియుండెను. గిరిధరుడతని గలసి కొన్నినిమేషములు రహస్యముగా మాటలాడెను.

వారిరువురును రక్షకభటులను ద్వారమున కావలీవల నిల్చి జాగరూకతతో పహారాయొసంగుచుండ వలెననియు లోపలినుండి యెవ్వ రరుదెంచినను బట్టుకొనవలసినదిగా యాజ్ఞా

పండి. కేశవలూ ను గిరిధరుడును గలను యాయంతివెనుక నుడువకేగి నీ గృహమునకు నరిగి వెనుకనున్న గృహయ జమాని గలసిదొని చూచినితో నిట్లు ప్రసంగించిరి.

“అయ్యా! మేము కొండొకకార్యాగ్రస్తై ద్విమూరు చుగటిమి. అందునుగూర్చి కొన్నియంశములు మీవలన నెఱుంగగోతిమి.”

‘నావలన మీ కెట్టి విషయమల దెలియవలసి యున్నది?’

“తవి గృహమునకు వెనుక కొండజారురోడ్లన నున్న గృహమున నెవ్వరున్నారా? వా రింటిని దినములక్రిందట నుండి యున్నారో జెప్పగలరా?”

‘ఎప్పుడో యొకయంకన నివసించుచున్నది. ఆమె సుమారొక మాసము దినములనుండి యిచ్చట నివసించు చున్నది.”

‘మాసము దినములనుండియేరా? మన గిరిధరుడు సంతి మాకులదిత్తుడై ప్రశ్నించెను.

“అవును. రెండుమాసముల క్రిందటిదనుక నామిత్రుఁ డొక్కరుఁ డాయంట నుండెను. ఇప్పుడాతఁడీ గ్రామమును యుద్యోగరీత్యా విడువవలసివచ్చెను. అతఁడు వెడలిపో యిన తమవరి యొకమాసమువఱకును యిది భారీగానే యుండెను.’

“అయితే నీచటనున్న యాతని నామధేయమేమి?”
యని గిరిధరుడు ప్రశ్నించెను.

“సురేంద్రనాథుడు—”

అనంతరము వారిరువురూను సూర్యహయజమానుని
కడ సెలవుదీసికొని బాబజారుగోష్ఠి కరుదొచ్చి—అట రక్షక
భటులవలన యింటినుండి యెవ్వరును వెళలిపోవ లేదని చెలిసి
కొని సంతసిగిచిరి.

గిరి—అలస్యమే? అనుకొననట్లొనర్తుమా?

కేశ—మంచిది.

ఎసిమిదవ ప్రకరణము.

విశ్వప్రయత్నము.

గిరిధరు డిరువురు రక్షకభటులను కేటుక్రమ్మమునుదాటి
తనవెంట రావలసినదని జెప్పి దొడ్డిలోనికి గొనిపోయి గృహము
నుండి దొడ్డిలోని కరుదొచ్చు ద్వారమునొద్ద నిల్చి “ఈమార్గ
మున నెవ్వరైన వచ్చినయెడల బంధించియుంచుడు. హమ్మ
రావలయునని యాలవేయకుడు. మీకాతని బంధించుటకు
వీలుగలుగనియెడల, నాతడు బలాధికుడై మిమ్ముల జయింప
గలడని దోచినయెడల బిగులు నేయుడు. తోడనే మేము

సహాయముచేయు నప్పుడు జాగ్రత్తతో నుండు" అని హెచ్చరించి వెళ్ళిపోయింది — చుట్టూనున్న భటులకు వీధిక మాటయు చె.త నిలిపి క మాటయు కేశవలూని గిరిధరు లిరువురూను సమాపించి గట్టిగా పట్టి లోపలినుండి యెట్టి ప్రత్యుత్తరమును రా.నీకు, నురల దట్టిరి. లోపలినుండి యెవ్వరని యొక కోమల కలతధ్వని శ్రీంచెను తలుపుదీయుడు కొలదిగా మాటలాడ వలసియున్నదని గిరిధరుడు జవాబుసంగెను. ఎప్పుడో మాట లాడవలసి యున్నదని మరల ప్రశ్నచిననచ్చెను — మీతోడనే యని గిరిధరుడే మరల బ్రత్యుత్తర మొసంగెను. తలుపుదెరువ బడదయ్యెను. గిరిధరుడు గంభీరస్వరంబున తలుపు దెరువ వలయును ... ..

“తలుపును దెరువకున్నయెడల నేమగును. అర్థరాత్రి మువ నీకుగల పనియేమి పాపకారకుమున నేరమ్ము ”

‘తలుపు తెరచెదవా! బలవంతముగా దెరువవలయువా?’

లోపలనున్న వ్యక్తి యేమాలోచించుకొనియెనోగాని తలుపును దెరచెను. గిరిధరుడును కేశవలూను లోన ప్రవేశించిరి. తలుపు తెరచిన వ్యక్తి మాటుననిలచి వారల గమనించుచుండెను.

గిరిధరుడు—యాసభానుగా రేమిచేయుచున్నారు? పారితో నొకరిషతు మతిజయముగా మాటలాడవలసి యున్నది.

వ్యక్తి — అతడెవ్వడు? అతడు నాకు ఎందుకై వచ్చాడు?

గిరి — ఎవ్వడో యెఱుంగరా? ఎందుకంటే చెప్పినట్లే యనివాడనుగాను. త్వరితముగా నాతని బిలుపుము.

వ్యక్తి — మీరెవరు?

గిరి — మేమా! రక్షకభటు శాఖవారము. కొన్ని సృష్టింప బడిన నోట్ల నాతడిదిగమున బ్యాంకింగునకి శిక్షణగా గావించి యుండెను. ఆవిషయమై మాట్లాడవలసి యున్నది.

వ్యక్తి — అతడు నచ్చిన వెంటనే వెళిలిపోయెను. ఇచ్చటలేడు.

గిరి — అసంగతి నెఱుంగనివాడనుకాదు.

గిరిధరుడు రక్షకభటులను లోనికిలింపజేసి, వాగు లోనికనుదించినంతనే కూర్చుండినో 'జూల ముగ్ధులకు మూలము. త్వరితముగా నాతని బిలుపుము" యని బల్కెను. ఆమె నిచ్చినది చుట్ల నిలుకబడిపోయెను. గిరిధరుడు కూడా రాడక యొకింతసేపు గడచిపిమ్మట రక్షకభటులతో "ఈ మేరు బాధింపుడు. తరువాత గృహపరిశోధనకు గడంగు దము" అని బలుకుచుండెను. ఆమెయు నొక్కంత ధైర్యము దెచ్చుకొని "శోధించుకొనుడు—నేను మీకక్కము నచ్చితిను" యని బల్కెను. భటు లామెను సమీపించుచుండిరి. గిరిధరుడు కొంతసేపువచ్చి "కూర్చిపో! - యుంటిని

గూడ నీపాట్లు బెట్టుకొంటివా? యని బల్కెను. పలుకులాల్సినంతోడనే యావ్వక్తి తనచరిత్ర సంతయును వెల్లడియయ్యెనని దలచి గాబోలును చూచున నొకగదిలోనికేగి తలుపు లోన బంధించుకొన యత్నించుచుండెను. ఇంతలో రక్షకభటులు తలుపును వెనుకకు ద్రోయుచు నామెనుబట్టుకొన యత్నించుచుండిరి. ఇంతలో కేళవలాలు గిరిధరులుగూడ నచ్చటికరుదెంచిరి. ఆమెయు తనయత్నములన్నియు వృథా యగుట కెంతయో చింతించుచు ప్రక్కనేయున్న బాకును గైకొని వత్తులమున నత్తువకొలదిగ బాడుచుకొనియెను హాహా కార మాచరించుచు క్రిందబడిపోయెను. గిరిధరుడు “లీలా! ఎంతపనిజేసితివి.” యని పలుకుచు నామెను సమీపించెను. ఆమెయు రక్తవాహినిలోబడి కొట్టుకొనుచుండెను. గిరిధరుడు నలువైపుల దిశకించెను. ఒకవైపున యాసఖ్యలు రక్తవాహినిలో బడియుండెను. గిరిధరుడామెను, యాసఖ్యలుని దిలకించి కార్యమంతయును ధ్వస్తమగుట కెంతయో చింతించి లీలాకుమారితో “లీలా! యింతటి సాహసకార్యమున కొడిగట్టితివా?” యని ప్రశ్నించెను. కేళవలాలు తక్షణమే యొకరక్షక భటుని సమీపముననున్న డాక్టరును గోడ్చినిగావలసినదని బాపెను. గిరిధరుడు లీలాకుమారిని లలకించి “లీలా! ఇప్పుడైన నీనేరముల నొప్పుకొందువా! నిష్కారణమేల యాసఖ్యలు

నుని నధించితివి.” యని ప్రశ్నించెను. ఆమెయు మూఁడబాలక—దాహమని నజ్ఞుచేసెను. గిరిధరుఁడాయుంట గలయువేశికి మంచిసీగమును గొనితెచ్చి యొనంగెను గిరిధరుఁడు దొడ్డితలుపును దెరచి యచ్చట దానీవఱకు నిలిపియుంచిన రక్షకభటులను లోనికిబిలిచి యిరుగుపొరుగువారి నెవరినైన దీనికొనిరావలసినదనియు, రెండుబుడ్ల బ్రాందిని గొనిరావలసినదని పంపెను.

వారిరువురును 5 నిమిషములలో నచ్చటికి వచ్చిరి. గిరిధరుఁడు బ్రాందిని కొలదిగా నొకగ్లాసులోజోసి లీలాకుమారిచే ద్రావించెను ఆమెకొకింతబాధ తగ్గినటు నుండెను ఇంతలో డాక్టరువచ్చి యొకటిరెండు మోతాదులొమెచే ద్రావించెను. అంతట గిరిధరుఁడు డాక్టరు బాటుతోనీమె “జీవించునని యాశలేను మరణవాఙ్మూలము దీనికొనవలసియున్నది గదా” యనియెను. డాక్టరు గాయమును పరిశీలించెను. అయ్యది హృదయశుభ్రమున కిండుక ప్రక్కగా దగిలియుండెను. అంత నాతఁడు గిరిధరునితో ‘నయ్యా గాయమపాయకరమైనదియే కాని, హృదయశుభ్రమున కొకింతదూరమున దగులుటచే నీమె రెండుమూడు గంటలకాలము జీవింపగలను. ఆబాకును దీయకుండ నట్లే యుంపవలయును. ఈలోపున మరణవాఙ్మూలమును పుచ్చుకొనవలయును.

గిరిధరుడు లీలాకుమారితో—“డాక్టరుబాబు కలుగు
లాలించితివా? నీముఖముననుప విసవలసియున్న నీచరిత్రమంత
యును దెలుపవలయును” యనిబల్కెను.

అప్పటికా యిరుగుపొరుగునున్న నలువురైదుగురు గృ
హస్థులను రక్షకభటుడు దోడ్కొని వచ్చెను. లీలాకుమారి
గిరిధరుని కిట్లనియెను. నాచరిత్ర మాలించుటకు కుతూహల
మానసుడవై యున్నట్లున్నది. అయినను నీవుదెలియవలసిన
దంతయు నీవతికె దెలిసికొనియుండువు. అయినను నావలన
విసనెంచితివి గావున వినుమని యిట్లు జెప్పసాగెను.

అలహాబాదు గ్రామమున నే నొక వారకాంతచే బెం
వబడితిని. నాకు 12 వత్సరములస్థాయము వచ్చువఱకును
నేనామెను నాతల్లిగనే తలంచితిని గాని యటుపిమ్మట నామె
వేరొకరితో నావిషయమున గూర్చి సంభాషింపుచుంక మా
టుననుండి విని నిక్కువమెఱిగితిని ఆమెయే నాకు విద్యా
బుద్ధుల జెప్పించెను. పదునారువత్సరములకామె చెప్పినట్లు
ప్రవర్తించితినిగాని నాసంపాదనయంతయు నామె యభ్యస
ములకు గుటుంబభివృద్ధులకును జాలదయ్యెను. అట్టిసితిలోరా
మానందచట్రీగారు మానమునకు ముప్పదిరూప్యము లొసరి
గుటకంగీకరించి మాగృహమున కరుదెంచుచుండెను. నేనును
చాటుననుమాటునను కొలదిగా ద్రవ్యమార్జించుచు, నాతఁ
డు గొప్పవాడగుటచే నాతనివద్దనుండియే ధనమును సరి

గ్రహించుటకై విశేషముగా యత్నించితిని గాని యాతడు పరమలోభియగుటచే నామాయలకాతడు జిక్కడయ్యెను. ఇట్లుండగా గంగారాము తరచుగా మాయింటికరుడెంచుచు నెడనెడ ధనమొసంగుచుండెను. ఆతడు నాపై మక్కువగొని నాకు నెలకు 50 రూపాయలిచ్చుట కంగీకరించెను ఇంతియె గాక అపుడొక్కమారుగా నొకవేయిరూప్యములను హడ యొసంగియుండెను.

నేనాతని పలుకులకు లోనై యాతనితో జీవయాత్ర గడపుటకు నిశ్చయించుకొని యొక్కనాటిరేయి యాతనితో గలసి కలకత్తావచ్చితిని. ఒకవత్సరము హాయిగ గడచిపోయి నది. గంగారామునకు నాయందు నిష్కారణముగ ననుమాన ము జనించెను. అక్కారణముచలన నన్నుకొలదిగా నసహ్యించు కొనుచు తొల్లిటిప్రేమను మరచియుండెను. అట్టివరిస్థితులలో ననే భవానీసింగు పరిచయముగల్గెను. అతడు యునకుడు, సుందరుడు, ధనికుడును యగుటచే యాతనిని నావంక కాక ర్షించుకొంటిని. గంగారాముని విడచిపోవలయునని దలంచు చుంటినిగాని యాతడు నాపై తేనిపోని యధికారమును డెలాయించుచుండెను. ఇట్టసితిలో మనోహర నేనుడు నన్నొకసారి గాంచి మోహవేషుడై నెలకు నూటయేబదిరూప్యము లిచ్చెద ననియు దనస్వాధీనములో నుండవలసినదనియు నాకువర్త మానమయ్యెను. నేనంగీకరించి యాతనిని రహస్యముగా నా

గృహమునకు రావలసివడంతిని. అతఁ డనుదినమునను సా.శం
కాలమువచ్చి వెడలిపోవుచుండువాఁడు. గంగారా మాతని
రాకఁగ్రహించి నన్ను మరింతగా బాధింపసాగెను. ఒక్కదిన
మున గంగారాముని ధిక్కరించి నేను గృహమునుండి వెడలి
పోయెదనంటిని. అతఁడు నన్ను విగ్రహజాలగఁ గూత డిచ్చుదాని
కట్టె నెక్కుకుగా నొనంకనని బల్కెను. అయినను నేనంగీక
రింపక నామార్గమున కడ్డుగాకుండనున్నచో యుండుచు లేని
యెడల నీయిచ్చవచ్చినచోటున కేగుము నాస్వాతంత్ర్యము
నేను నీకొరకై గోల్పోవజాలనంటిని. అంత నాతఁడు మండిపడి
నన్నుగొట్టి యెచ్చతో వెడలిపోయెను. అనంతరము భనానీ
సింగు వచ్చి నన్ను నేదదీసి మంచముపై బగుండ పెట్టి వివిధో
పచారములచేసి నాకు స్పృతికలుగువంతఁజను మాయుంటనే
యుండెను. నాటికి గంగారాము డింటికివచ్చియుండ లేదు.
మరునా డునయమున నేనచ్చి నన్నుగాంచి ప్రాధేయపూర్వక
ముగా తీమింపుమని ప్రార్థించెను. నేనును యాతనివలన
సుమారు 3 కేలరూపాయలు దన్యమును దిసియుండుటవలనను
ఇంకను నాతనివలన గొంతద్రవ్య మాశించి యున్నదాననగుట
వలనను నాతని నానాడు ప్రేమించినట్లు నటించితిని. అతఁ డా
దినముననే నాకు 200 ల రూప్యముల నిచ్చియుండెను.

అనంతర మాతఁడు మనోహర నేనుని మాటయే దలం
పక యెప్పటి యట్లు ప్రవర్తించుచుండెను. అంత నే నీతఁ

దాతని కెక్కుజేసియుండునని దలంచి భవానీసింగును ప్రేరేపించి యాతనివలన సిక్కువమంతయు నెఱిగితిని. అనంతరము భవానీ సింగాతనిని లోకువజేసికొని నాకొర్రకై తరచుగా వచ్చుచుం డెను. గంగారాము డీనంగతి గనిపెట్టి యాతనివడిలించుకొను టకు గూడ కృతనిశ్చయు డయ్యెను. ఈనంగతి గనిపెట్టి భవానీ సింగుతో నే నిట్లుంటిని. “ఈతని పీడమాన్యుకొనకున్నయెడల చిక్కులకు లోనగుదుము. మంచిమాటలతో నీలని సాగనంపు టయె యుక్తము. ఆతడు మనచేతుల జిక్కియుండుటచే బెడ రించినయెడల తప్పక పారిపోవును” అనిన విని యాతఁ డట్లా సర్ప నంగీకరించెను. మరిరెండు దినములకే యాతఁడును గంగారాముఁడును మరణించిరి.’

“లీలా! గంగారాముఁ డిచ్చట నేడేని వ్యాపారమున నుండెనా?”

“అగును. ఆతఁ డొకకంపెనీలో కూలీలచే పనిచేయిం చుచుండు నుద్యోగముననుండెను కాని చనిపోవుటకు బూర్వ మాతఁడు పది పదిహేనుదినములక్రిందటనే యుద్యోగమును మానుకొనియుండెను.”

“ఏకంపెనీలోననో దెలియునా?”

“నాపెట్టెలో కాగితములున్నవి జూచుకొనుఁడు.”

అని జెప్పనంత కామె కాయానమధికమయ్యెను. డాక్టరుగారు మరల నొకమోతాదుమం దొనంగను, గిరిధరుఁడు

మరల కొలదిగా బ్రాందిని ద్రావించెను. కొన్నినిముచములకు
: శబ్దముగా నుండెను.

తొమ్మిదవ ప్రకరణము.

మరణవాద్యాలము.

మరల లీలాకుమారి యిట్లు జెప్పవారంభించెను.

గంగారాము భవానీసింగు లిరువురును మరణించిన
వార్తదెలియుటతోడనే నేనా గ్రామమునుండి వెడలిపోవలయు
నని సంకల్పించుకొంటిని. అప్పటికి నాపేర 2 వేలరూప్యములు
బ్యాంకిలోనుండెను. బ్యాంకిలోనున్న ద్రవ్యమంతయును దీసి
కొననెంచి యొకనాడు బ్యాంకికేగితిని. ఆనాడు ద్రవ్యమంత
యును నొక్కసారిగా నీయబడదని దెలిసికొని మొదట
1000 రూప్యములను దీసికొంటిని. ఆనాడు ప్యాస్ బుక్కు వడ్డీ
కట్టుటకై యధికారులు దమకడ నుంచుకొనిరి. నాడే యాస
ఫ్ ఖాను నన్ను జూచి నాతో మాటలాడగోరెను. నేనందుల
కంగీకరించి యాతనికి నానివాసమును దెల్పితిని. ఆత డారాత్రి
నాగృహమున కరుదెంచెను. తన యధీనములో నుండవలసిన
దని ప్రార్థించెను, నేను నాగ్రామమును విడచిపోవసంకల్పిం

చుకొనిత నంగతి యాతనికి దెల్పి యప్పటిలో నీవిషయమును గూర్చి నిర్ధారణగా వచింపజాలనంటిని. అతడును నాకై యెక్కువగా ప్రయత్నములు సల్పి నన్ను తనయింటినమీదముననున్న గృహమునకు వచ్చి నివసించవలసిన దని ప్రార్థించెను. నాలుగైదు దినములలో నాలోచించి జెప్పెదనంటిని. అతడు బ్రహ్మ నందభరితుడయ్యెను.

ఇట్లుండగా నొకదినమున గొన్నివస్తువుల గొనితెచ్చుటకై నేను న్యూమార్కెట్టున కేగితిని. అచ్చట రామానంద చటర్జీ నన్ను దిలకించియుండెను. నే నాతని నాజననమూహమున గుర్తించియుండలేదు. అతడు నావెనుకనే మాయుంటి కరుదెంచి యింటినెంబరు గుర్తించుకొని వెడలిపోయెను. నాటి రాత్రి సుమారు తొమ్మిదిగంటల కాతడు నాగృహమున కరుదెంచెను. అతనిగాంచినంతనే నేను చకితురాలనైతిని. అతడు నన్ను తనతో మరల నలహాబామనకు రావలసిన దని ప్రార్థించెను. నే నంగీకరింపలేదు. అతడు బలవంతపరచెను. నే నెంతయో బోధించితిని. నావలన నింక నీకు సౌఖ్యము కలుగదని నేయివిధముల జెప్పితిని. అతడు మాహరసావేశుడై నన్ను బట్టనుంకించెను. నేను మరల నాతనిప్రబోధించితిని. నాపట్కు లాతడు చెవిజేర్చడయ్యెను. పైగా నాతడు నాపై బడి పరాభవింపసాగెను. అంత నేను కోపమాపుకొనజాలక బలపైనున్న కత్తినెత్తి యాతనిగొట్టితిని. తోడనే యాతడు

క్రిందబడియెను. నేను కడుంగడు భయమంది యాతని చూచి నుండి లేవదీయ యత్నించితిని— కాని సాధ్యముకావేదు. క్రిందబడిన నాలునైదు నిముషములు కొట్టుకొని మాత్రము మరణించెను. అసహాయురాల నగుటచే యాశవమును యావ లభారవేముంచుటకు వీలుగల్గగమి చింతించి కడకాశవము నచ్చటనే విడిచిపోవనెంచితిని. నాదుస్తులను విడిచి స్నాన మాడి నూతనవస్త్రములదాల్చి యాగదియందున్న గొబిన్న ట్రాకు పెట్టెను దీసికొని వీధిలోని కరుదెంచితిని. అప్పటి కెవ్వరును వీధిని లేరు. తోడనే నేను చరచర గుమ్మమునుదిగి నడువసాగితిని. నిర్మానుష్యమగు నావీధిని యొకింత దూర మేగుసరికి హారా పోవుట్రాము వచ్చుచుండెను. ఆట్రాము లోనెక్కి స్టేషనున కేగితిని. అప్పటికి సుమారు యైదుగంట లయ్యెను. 5-10 నిముషముల 6 ఖరగపూరు బసులుదేగు బాడిగలదు. ఆబండిలో ఖరగపూరు వెళిలిపోవ నెంచితిని. ఇంతలో యాసఫ్ ఖాను నన్ను గలసికొనియెను. ఎచ్చటికే గుచుంటివని ప్రశ్నించెను. నేను ఖరగపూరున కేగుచుంటినని యు, నవకాశమున్నయెడల నాడుగాని చురునాడుగాని నన్ను చ్చట గలసికొనవలసినదనియు జెప్పితిని. అతడే నాకు టిక్కెట్టును దీసియిచ్చెను.

‘అతడాదినమున స్టేషనున కెందులకువచ్చెను’ అని గిరి ధనుడు ప్రశ్నించెను.

“అతఁడెవ్వరో స్నేహితులను సాగనంపుటకై వచ్చి యుండెనట. నేను ఖరగపూరును సురక్షితముగా చేరుకొంటిని. వాడే యాసఫ్‌ఖానుడు ఖరగపూరులో గలసికొనియెను. అతనికి నావృత్తాంతమంతయును దెలిపితిని. అతఁడు నన్ను గాపాడుట కంగీకరించెను. పైగా నాతడు, తనకెవ్వరును తేరనియును, నన్నేభార్యగా జూచుకొందుననియును దెల్పి యారాత్రి బండిలో నన్నుదిరుగ కలకత్తా దీసుకొనివచ్చి యీ యింటిలో ప్రవేశపెట్టెను. నాటినుండియు నాతఁడు నాయం దనురాగముతోడనే వర్తించుచుండెను. గాని కొన్నిదినము లైనతరువాత నాతఁడొక మందుసీసాను కోటుజేబునందుంచుకొని యిచ్చటికరుదెంచెను. నేనామందెవ్వరికని ప్రశ్నించితిని. అతఁడు నాభార్యకని యుత్తరువిచ్చెను. అతడివఱకు దనకు భార్యలేదనిచ్చెప్పి యిపుడారీతిజెప్పగా నేనెంతయు నాశ్చర్యమును జెంది మరల నాతని నట్లే ప్రశ్నించితిని. అతఁడయ్యది తనభార్యకే యని యుత్తరువొసంగెను. నేను మనంబుననే భేదమొంది యిచ్చటికూరకొంటిని. ఆచురువాడతనితో బ్యాంకిలోనున్న ద్రవ్యమును గూడదెచ్చిపెట్టు మంటిని. అతఁడు ప్యాన్‌బుక్కులో సంతకముజేసి తెచ్చునియెను. పుస్తకముకొఱకు పెట్టె దెరచిచూచితిని. పుస్తకము తేకపోయెను. పుస్తకములేకంటిని. అతఁడివఱకే నావద్దనుండి వంగరూపాయలుకొని యుండెను. నాయుద్దేశ్యమేమనగా నాడు

వడ్డికట్టుటకై దీసికొనిన పుస్తకమారంధ్రుడు దీసికొనియుండెననియు, అతడొద్రవ్యమును కూడ హరించి నట్లుగతిగిగూడ సాగనంపునని చలించితిని. అతడు పుస్తకము లేదంటినను కోపముతో నాభీసునకు బోయెను. అతడు సాయంకాలమరుదెంచి బ్యాంకిలో జరిగినసంగతులన్నియు దెల్పెను. ఇంక నేనిచ్చట నున్నయెడల పట్టుబడిపోవుననియు అతడు నాయెడ నుపేక్షతో నుండెననియు దలంచి యిచ్చటనుండి వెడలిపోవ నెంచితిని.

రాత్రి మారంధ్రుడగుదెంచినపుడు నేను వెడలిపోవదలం చుకొంటిని జెప్పితిని. అతడు పోలనైనదియెను. నేను నా సామీప్యవలసినదని ప్రశ్నించితిని. అతడు సామీప్యమును లేనియు, పోవయత్నించియెడల పోలీసుల హముజేయుదురనియు బెదరించెను. పైగానాతడు నన్ను కట్టితిటి నేనగిరి సభాపతి బ్యాంకిపుస్తకము పోనని యింకొక తేగదగినచే బ్యాంకి పుస్తకమును బంపితివాయని నీచముగా మాటలాడెను. అంత నే నాతని నేమియు ననక యూరకొంటిని. తదనంతరమే నాతనితో నిట్లంటిని. ఓహూ! నిన్నువిడచిమాలా మెక్కడికి పోవునను. ఊరక యట్లనిన నేమంగువోయని యట్లంటిని కాని నేనెన్నఁచేతను పుస్తకమును బ్యాంకికి బంపియుండలేదు. ఆపుస్తకము పోలీసునానికి దొంగకాటనే వారే యట్లరుదెంచి యుండునని యిట్లు మాతని తొందరిప్పునిజేసి మరచి మాట

అతో నాతని మెల్ల, దాపుడులోనికి దివి వితిమీర
 చొంగిరిడితిని. అందు నిస్సంగి నాతోడనే నూతని కథావ
 శేషుగా నొప్పు నుటనుండి దిప్పి చుకొని పోవనొచితిని.
 కాని మంత్రోచ్చి నీగులవన చుకునుని యెడును
 దలంపలేను.”

గిరిధరుడు—నీవు గంగాదామునకు వ్రాసిన లేఖలు ని
 యింట నందులకుండెను?

లీలా—అతనిసామానంతయు నాయుంటనే యు డెను.
 కాని యాత డని చూచివేయలేను గాబోలును. అందువలన
 నాతనిపెట్టెలో మీక బిట్టని బిగిబియు ఉవచ్చును.

మరిల నామె యామొసమునకు లోక య్యెను డాక్టరు
 మందొసంగెను కొన్నిమిషనులు నివ్వెబ్బముగా నొంది,
 లీలాకుమారి నిశకాయాచమధికముగా నున్నదనియును బాధ
 దుర్భరముగా నున్నదనియును, వక్షమున గ్రుచ్చుకొనియున్న
 బాకును దీసివేయవలసినదనియు ప్రార్థించెను. మరణవాద్య
 లముపై నామెచే వ్రాలుచేయించి యచ్చటికరుడెంచిన
 గామస్థులచే పాత్రవ్రాళ్ళు చేయించి గిరిధరుడు డాక్టరు
 బాబుతో యామెవక్షమున గ్రుచ్చబడిన బాకును తీసివేయ
 వలెనని నుడివెను. డాక్టరుబాబు బాకునూడదీసెను. మరు
 త్తణముననే లీలాకుమారి ప్రాణవాయువు లనంతవాయువులలో
 గలసిపోయెను.

అంతట గిరిధరుడు—అహా ! ఒక కాంతామణి కొట్టకై జరిగినవి అయిదుహాత్యలా . గర్భనిర్భేదకముగా నున్నదేయని బల్కి నిశాశేషమంతయును వేగించి తెల్లవారినతోడనే యీ సంగతినంతయు పైయధికారుల కెఱిగించి యాశవములను జనరలు హాస్పిటలుకు పంపించెను.

పదియవ ప్రకరణము.

సమాప్తము

ఏవనితాహణిమూలమున మనోహరసేనుడు, గంగా రాము భవానీసింగులు, రామనాథచటర్జీ, యానఫ్ ఖాను మరణించియుండిరో యారమణీమణి యాత్మహత్య గావించుకొని మరణించినది. ఎచ్చటినుండి రక్తవాహిని ప్రవహింప మొదలిడెనో యాస్థలము సమూలముగా ధ్వసముచేయబడినది. పత్రికలన్నియు లీలాకుమారియొక్క సంపూర్ణచారిత్రమును ప్రకటించినవి. జనులందఱును, “ఇంతటిసాహసముగల తరుణీమణిని మున్నెన్నడును గాంచియుండలే”దని ఆమెను గూర్చి ప్రశంసావాక్యముల బలుకసాగిరి—పలువురు గిరిధరుని బుద్ధి విశేషమును గూర్చి యధికముగా పొగడసాగిరి. కేశవలాలు గూడ గిరిధరుని బుద్ధివిశేషమునకు మనంబున నెక్కుడుగా

సంతసింగి యాతనివలన దనసంశయమును వాపుకొననెంచి యాతనిం గలసికొనియెను.

గిరిధరుడు కేశవలాలను గాంచినంతనే దయచేయుండని యొక యాసనముపై గూర్చుండనియమించి “ఏమివిశేషములు, ఇంక నేడు హాయిగా నెట్టిచింతయును లేక నిద్రపోవచ్చును గదా” యని బల్కెను. కేశవలాలు దరహాసించి తననుండై— “అగునగును కాని మహాశయా! నాకొక్కసందియముగలదు. తమరు యాసఫలము నెందుల కనుమానించితి 'రని ప్రశ్నించెను. గిరిధరుఁ డిట్లు చెప్పసాగెను. “నేను బ్యాంకికిపోయి ఎల్ల రచేతను సంతకములను జేయించి ద్రవ్య మొనంగువాఁడాత డగుటచే నాతనిగలసికొని మాట్లాడిన నామె యాచోకీ దెలియునని తలంచి యట్లునర్పితిని. కాని యాతఁడు నాకు సరిగా సమాధానమిచ్చియుండలేదు. ఆకారణముచే నాతని ననుమానించితిని. నాటిసాయంకాల మాతనికొరకై యాఫీసున కేగితిని. కాని యాతఁ డచ్చటలేదు. అతని నివాసమును దెలిసికొని యచ్చటి కేగితిని. అతని నచ్చటినుండి వెంబడించి యాతఁ డేయింట జొచ్చెనో జూచితిని. ఏనవాయమక్కర లేకుండ లోని కేగుటకు ఏలుగలుగునేమోయని చూచితిని గాని యవకాశమున్నట్లు గాన్పింపలేదు. అప్పుడు మీఁకై వార్తబంపితిని. పైగా మనమానాటిరాత్రి యాయింటి వెనుకనున్న యాతనిలో మాటలాడియుంటిమి. అతఁడు జెప్పిన వాక్యములు నాయనుమాన

మనకు ధర్మము లేదు. అందుకే ప్రభుత్వమును తమకే మెరుగ్గా చేసుకుంటామని అనుకుంటున్న కేశవలూలు “ఎక్కడెక్కడా చూసిన మానాడు కొల దేమిజాగ్రతగా నాన్నయెడల నామెను బట్టుకొనుటకు విశ్వప్రయత్నము చేయించియుండునుగాదా” అని అల్లెను, గిరిధరు డరిగిలకు సందేహములేదు. అమె యూహా దానమునుకనే యూహామమును విడచిపోయియుండును ఇంక నామెను బట్టుకొనుటయే దుర్లభముగాను. అడుగమరచితి శనివారమునాడు సా.భరికాల మైదుగంటలకు తమరు మాగృహమున కనుబడియు టి-గదా? ఎందులకు వచ్చియుండిరో” అని అడిగినాడని.

“అప్పుడు మీరెక్కడనున్నారు?” అని కేశవలూలు ప్రశ్నించెను.

“మీరు మాగృహమును సమీపించుట కొక నూరు గజముల దూరమున నేను మిమ్ము జూచితి”నని గిరిధరు డనియెను.

“అప్పుడు మాట్లాడిరికా రేమి?”

“మాటలాడుటకు వేషాంశగమున నుండిని. అప్పుడు వీధియందు పలువురున్నారు. తగువాత మీరువచ్చిన పని దెలిసికొనవచ్చునని యూహించిని.”

“అది యంత ముఖ్యమైనది కాదులెందు.”

“అనగా నీకేసునకు సంబంధించినది కాదా?”

“కాకేమి మీరాక్కాడు గంగారాముయొక్క నివాసము క్షిప్రపూరుని చెప్పి నది గలసికొని మాట డనిసి నది చెప్పియుండి జ్ఞప్తి వచ్చును.”

“అవును.”

“అనాడతనిని గలసికొంటిని.”

“అతఁ డేమని చెప్పెను?”

“అతనికిని గంగారామునకును ముఖపరిచయము గలదట గంగారాము సర్వసాధారణముగా లీలాకుమారితోగఁగి క్షిప్రపూరువద్దనుండి బొటానికల్ గార్డెన్సునకు వాహ్యార్థితో విచ్చుచుండువాడట. అందుచే యాతని పరిచయ మాతనికి గలిగెనట.”

“క్షిప్రపూరు నివాసముని గంగారా మాతతో జెప్పి యుండెనా?”

“లేదు, తనచుగా నచ్చటికి వచ్చుచున్నట్లుచే నానడపుచుకొనియుండెనట అందుచే నాతఁడెల్లచుకొనియుండెనట.”

“అక్కడనే లీలాకుమారికి భవానీని గున్నహము లభించియుండవచ్చును.”

“నేనును నట్లే తెలిచుచున్నాను.”

ఇట్లు మాటలాడుకొనిన యనంతరము యరునాడు న్యాయస్థానమున దాము వెల్లడింపవలసిన యంశములను గూర్చి చాలవఱకు మాటలాడుకొనిరి.

మరునాడు న్యాయస్థానమున నామెచరిత్రను త్రయము ప్రకటింపబడెను. న్యాయాధికారి గిరిధరుడు తనయభీష్టము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారాసంగిన గడపులోననే యాలీలా కుమారిని బట్టుకొనినందుల కెక్కుడుగా నాతని నగ్గించెను. తదుపరి యాతడు గిరిధరలాయన కిట్లనియెను. “ఎందరెందరో పత్తేదారులు నోట్లనప్పినిగూర్చి పనిచేయుచున్నారు. కాని వారెవ్వరును యింతవఱకు కృతకృత్యులు కాలేదు తామిందు ప్రవేశించి యాడ్రోహులనుగూడ దమ నూత్రబుద్ధితోఁ గని పెట్టి పట్టుకొనవలయును.” అనిబల్కి న్యాయాధికారి యావన మునుండి లేచి యలహాబాదునుండి పోలీసువారుపంపిన రిపోర్టు నిట్లు చదివెను. “లీలాకుమారి ఈమె యొక భోగంపుచానచే పెంపబడియెను. పదునారవయేట నీమెకు రామానందచటర్జీ గారి ప్రాపకము లభించెను. వారిప్రాపకమున నీమె మూడు సంవత్సరము లుండెను. వారిప్రాపకములో నున్నను యీమె యిరువురు తగుమనుజులను దనవంక కాకర్పించుకొని ధన సంపాదన మాచరించుచుండెడిది. వారిలో గంగారా మొకడు. గంగారా మీమెకై దనసర్వస్వమును వెచ్చించెననియే దెప్ప వలయును. కట్టకడపట నీతడు తనకున్న మాన్యమును నాలుగువేలరూప్యములకు విక్రయించుకొని లీలాకుమారి నింటినుండి లేవదీసికొనిపోయెను. లీలాకుమారి మంచిజాణ, రిద్యావతి. ఎట్టివారలనైనను యిట్టే దనవంక కాకర్పించుకొను

నేర్పుగలది అమె చూలహాబాదునిడ గిణి గెల్గ మాసముల
కామెను పెంచిన చచ్చుగాలు కాలధగ్గమునొందెను. పెంపుడు
జననియగు నావ్వుగురాలు గలిండిపెచ్చిపెచ్చి లోలుకుమారి యల
హాబాదు వచ్చియుండలేదు.

గూర రాము, ఈతడొక గౌరవ కటుగదవాసకు డె
గిరవాడు. ఈతడొకప్పుడు రఘునాథుడు, లక్ష్మి లక్ష్మీబాయి.
ఈనాటి పల్లెటూరుమీదిను బావ్యహాసనే గలిచిరి. ఈనా
డొక స్త్రీయొకటి చూచుకొన్నామలా క్రియము వచ్చుచటకు
బోయిరి. అదిచూచిరళి చూచుచులి కాంధ్రమొందెను. ఈ
నాటి నాటి కుమారుని నమ్మి రసము నాసి యున్నట్లు దెలియ
నచ్చుటలేదు. గలిచి చూచువు స్త్రీకి మానసి వైచారుచండల
రూపముల చూచుచుముచవ్య భూములుండెను. కాని మును
నలిచ వచ్చున్నట్టికి వానిలోగొన్నిటి నీతియ విక్రమింది
యుండెను. అదిసములలోనే యీతనికి లీలాకుమారితో సం
బంధముగలపెడిది. ఈనాటికాదు శేషించినభూమినిగూడ
విక్రయించి యాకుమారీనికిని యీగామమును విడచెను.
ఈనాటి క్షిప్రమున్నదినములలో నల్లగిట్టిరగ దిరిగినవాడు.
కాని యెప్పుడును యెట్టికియ నొందియుండలేదు. అని
జదివిసయవంతము జడ్జి గిరిధరునివంకకు దిరిగి “కలకత్తాపట్టణ
మున నీతిడేమేని పనిలోనండెనా? లేక యున్నద్రవ్యమునే
ఖర్చుపెట్టుచున్నాడనా? నెలకు 75 రూపముల బాడుగగానిచ

చుండుటచే నీతడేదో వ్యాపారము చేయుచుండెనని తలగప
వలయునుగదా' యని జల్పెను.

సింధుడు లేచి గంగారాము యీ కలకత్తాపట్టణ
మున క. ద చిన నాటిముక్తియు నీతడు బైలీ లండ్ కో.
(Bailey & Co.) లో మే[న్స్ట్రీ]గనుచేయుచుండెను. ఈతడు
కులీలను హెచ్చరించి నితడేనిష్ఠాతమగా పనిచేయుచు
వాడిగటచే దొర గొలుసును హెచ్చరించి 60 రూపాయలకి
మేరపెట్టచేయించెను. ఇంతలో క కులీలల నితడి
నుడు. దు 50 రూపాయలు నెల దొరికించు చును నెలపు 4
మూలలో గూత ప్రియమైన నెలపుడు ముగిసిన పనిచేయుచు
చుండటచే నెలపు నెలపు రూపములు దొరగ చుండెనని.
లేలాకుడు 4 కెప్పియ్యగా నీ యు పనిచూపు శీమలేడు 2 నెల
లు నెలపుకికొనియుండెను. ఆ కారణమువలన నీతడ దెవ్వడై
నదియు నెచ్చటచే చే మనసియు నిష్కర్మమున లేలియ
డయ్యెను.

ఈవృత్తాంతములయు పత్రికలలో ప్రచురింపబడియెను
ఈవృత్తాంతము పత్రికామఖగ న గజనకునిచధించిన దృష్టుగాలు
కొగొబడియెననియు, నామె చూశ్రమత్వ గావించుకొనె
ననియు కనిపెంతనించి సింధులారునకు వేల రూపములను
కనుమానముగా నొనంగెను.

సమాప్తము.

